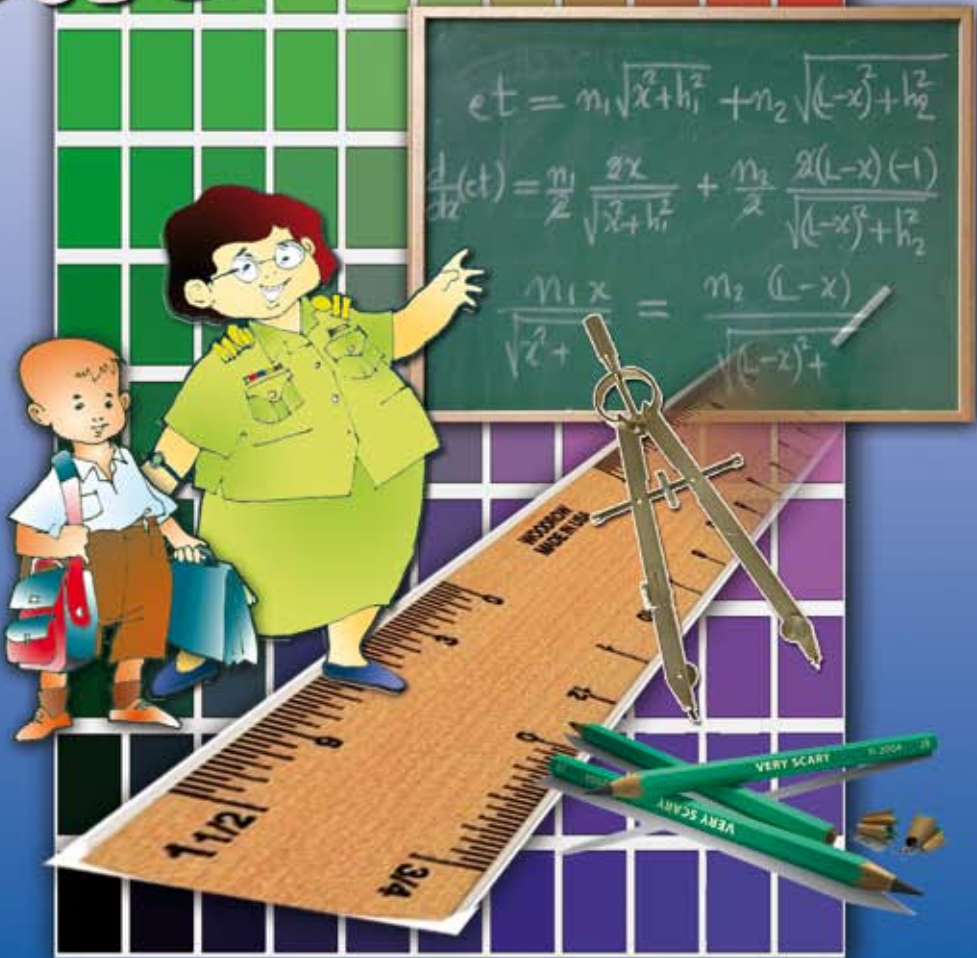

“ ยุทธวิธีช่วยคิด
คณิตศาสตร์ ”

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขึ้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

“**ยุทธวิธีช่วยคิด
คณิตศาสตร์**”

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

ชื่อหนังสือ   ยุทธวิธีช่วยคิดคณิตศาสตร์

พิมพ์ครั้งแรก   จำนวน 2,000 เล่ม

จัดพิมพ์โดย   สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา

ISBN   978-616-202-278-4

ลิขสิทธิ์เนื้อหาและภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

เรียบเรียง   กลุ่มวิจัยและพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้
สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา

พิมพ์ที่   โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
79 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
โทร. 0-2561-4567 โทรสาร 0-2579-5101
นายโชคดี ออสุวรรณ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. 2552

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา
กลุ่มวิจัยและพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้
โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สู่สากล

1 นาทีกับ สพฐ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยมอบให้สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา ดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สู่สากล เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี สู่มาตรฐานสากล สำหรับกิจกรรมโครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สู่สากล ดำเนินงาน 2 มิติ คือ มิติแรก : เป็นการส่งเสริมสนับสนุนการแข่งขันทางวิชาการ ระดับนานาชาติ และมิติที่สอง : เป็นการพัฒนาต่อยอดจากการแข่งขันสู่การพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอน

เอกสารความรู้ “ยุทธวิธีช่วยคิดคณิตศาสตร์” เป็นเอกสารเสริมความรู้สำหรับครูผู้สอน นักเรียน และผู้สนใจ ได้ศึกษาและเลือกวิธีการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ใช้กับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายอย่างสมเหตุสมผล และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำเอกสารความรู้ “ยุทธวิธีช่วยคิดคณิตศาสตร์” เพื่อเผยแพร่เป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ในโอกาสนี้ ขอขอบคุณคณะทำงานที่ร่วมแรงร่วมใจผลิตและพัฒนา ซึ่งเป็นผลจากการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สู่สากล และขอขอบคุณหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ได้นำเรื่องราวในเอกสารเล่มนี้ไปเผยแพร่ใช้ประโยชน์พัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กไทยให้ก้าวไกลสู่เวทีโลก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มีนาคม 2553

บทนำ

เอกสารความรู้คณิตศาสตร์ “ยุทธวิธีช่วยคิดคณิตศาสตร์” เป็นความตั้งใจอีกบทหนึ่งในการนำเสนอแนวทาง วิธีการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ ซึ่งสำนักพัฒนาวัตกรรมการจัดการศึกษา โดยคณะทำงานโครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สู่สากล ได้แปล เรียบเรียง ทดลองใช้ และเผยแพร่เป็นแนวทางหนึ่งในการช่วยครูผู้สอนนักเรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดคณิตศาสตร์ และสามารถประมวลความรู้ไปใช้ในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ที่มีความหลากหลาย

เอกสาร “ยุทธวิธีช่วยคิดคณิตศาสตร์” ประกอบด้วยวิธีการแก้โจทย์ปัญหาต่าง ๆ ได้แก่ ยุทธวิธีการการวาดภาพ (Draw a Picture) การหาแบบรูป (Find a Pattern) การคิดแบบย้อนกลับ (Work Backwards) การสร้างตาราง (Make a Table) การเดาและตรวจสอบ (Guess and Check) การทำในรูปอย่างง่าย (Solve a Simple Problem) การเลือกยุทธวิธี (Choose a Strategy) และตอนท้ายของเอกสารได้นำเสนอตัวอย่างโจทย์คณิตศาสตร์คิดสร้างสรรค์ (Creative Mathematics)

สำนักพัฒนาวัตกรรมการจัดการศึกษา ได้พัฒนาต่อยอดเชื่อมโยงเรื่องราวจากโครงการแข่งขันทางวิชาการสู่การพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอน ด้วยการวิเคราะห์ผลการคัดเลือกนักเรียนไปแข่งขันทางวิชาการระดับนานาชาติ และผลจากการจัดกิจกรรมการแข่งขันทางวิชาการระดับเขตพื้นที่การศึกษา การจัดกิจกรรมการแข่งขันทางวิชาการระดับประเทศ ซึ่งพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ขาดทักษะกระบวนการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ที่มีความหลากหลาย จึงได้ศึกษาเอกสารความรู้เกี่ยวกับเทคนิค วิธีการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ที่เป็นเอกสารทั้งในประเทศและต่างประเทศ และได้แปล เรียบเรียง นำไปทดลองสอนนักเรียนระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 1-3 เพื่อปรับปรุงด้านภาษา เนื้อหา จากนั้นได้นำไปใช้ในการอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูผู้สอนคณิตศาสตร์โรงเรียนอนุบาลจังหวัดทั่วประเทศ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วนำข้อมูลมาปรับปรุงด้านเนื้อหา ภาษา อีกครั้งหนึ่ง จากนั้นนำมาเผยแพร่เป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ หากท่านได้นำไปใช้แล้วมีข้อแลกเปลี่ยนเพิ่มเติม กรุณาส่งข้อเสนอแนะได้ที่ สำนักพัฒนาวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตามที่อยู่เอกสารเล่มนี้

โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สู่สากล
สำนักพัฒนาวัตกรรมการจัดการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
1 นาฬิกา กับ สหส. บทนำ สารบัญ	
ยุทธวิธีช่วยคิดคณิตศาสตร์ คืออะไร	1
ยุทธวิธีช่วยคิดที่ 1 การวาดภาพ (Draw a Picture)	3
ยุทธวิธีช่วยคิดที่ 2 การหาแบบรูป (Find a Pattern)	9
ยุทธวิธีช่วยคิดที่ 3 การคิดแบบย้อนกลับ (Work Backwards)	19
ยุทธวิธีช่วยคิดที่ 4 การสร้างตาราง (Make a Table)	25
ยุทธวิธีช่วยคิดที่ 5 การเดาและตรวจสอบ (Guess and Check)	32
ยุทธวิธีช่วยคิดที่ 6 การทำในรูปอย่างง่าย (Solve a Simple Problem)	37
ยุทธวิธีช่วยคิดที่ 7 การเลือกยุทธวิธี (Choose a Strategy)	43
Creative Mathematics	54
เฉลย Creative Mathematics	58
แบบฝึกหัดท้ายเล่ม	63
หนังสืออ้างอิง	94

“**ยุทธวิธีช่วยคิด**
คณิตศาสตร์”

ยุทธวิธีช่วยคิดคณิตศาสตร์ คืออะไร

คำว่า “ยุทธวิธี” (ยุทธ-ทะ-วิ-ที)

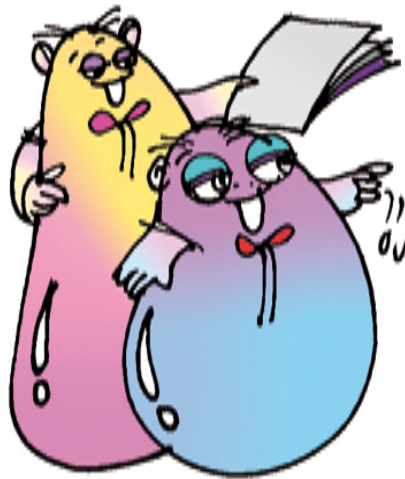
ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 เป็นคำที่บัญญัติให้ตรงกับคำว่า Tactics ในภาษาอังกฤษ หมายถึง วิธีที่จะใช้ในการต่อสู้กับศัตรูที่อยู่ตรงหน้า เป็นการปฏิบัติการรบจริงในการต่อสู้กับศัตรู เราจำเป็นต้องมีทั้งอาวุธที่มีศักยภาพ มีทักษะในการต่อสู้ รู้กำลังและความสามารถของข้าศึก โดยผู้ที่เข้ารบต้องใช้ทั้งกำลังและความสามารถในการรุก รบ และตั้งรับข้าศึกด้วยกำลังสติปัญญา ความรู้ และประสบการณ์ทั้งหมดที่มีอยู่ รวมทั้งกลยุทธ์และความรู้ทางจิตวิทยา เพื่อให้ฝ่ายตนมีขวัญและกำลังใจรบจนได้ชัยชนะในที่สุด

คำว่า “ยุทธวิธี” (ยุทธ-ทะ-วิ-ที)

ความหมายตามเอกสารเล่มนี้ หมายถึง วิธีการหรือแนวทางในการแก้ปัญหา เป็นการประมวลความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และเลือกวิธีการที่ดีที่สุดมาแก้ปัญหา โดยไม่มีระเบียบกฎเกณฑ์ที่ตายตัว จากขั้นที่ 1 สู่ขั้นที่ 2 สู่ขั้นที่ 3 เสมอไป...

“ยุทธวิธีช่วยคิดคณิตศาสตร์” เอกสารเล่มนี้ หมายถึง วิธีการหรือแนวทางที่นำมาช่วยแก้โจทย์ปัญหา หรือหาคำตอบโจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ที่มีความหลากหลาย โดยใช้ความรู้ ความสามารถทางคณิตศาสตร์ และใช้จินตนาการทางความคิดมาสร้างสรรค์การแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์อย่างสมเหตุสมผล ยุทธวิธีที่นำมาใช้จะมีวิธีการที่เป็นแบบฉบับของแต่ละยุทธวิธี ผู้ที่จะนำไปใช้สามารถเลือกได้ตามความถนัด ไม่มีระเบียบกฎเกณฑ์ที่ตายตัว จากขั้นที่ 1 สู่ขั้นที่ 2 สู่ขั้นที่ 3 ...เสมอไป “ยุทธวิธีช่วยคิดคณิตศาสตร์” ที่นำเสนอในเอกสารเล่มนี้ ประกอบด้วย

- ยุทธวิธีช่วยคิดที่ 1 การวาดภาพ (Draw a Picture)
- ยุทธวิธีช่วยคิดที่ 2 การหาแบบรูป (Find a Pattern)
- ยุทธวิธีช่วยคิดที่ 3 การคิดแบบย้อนกลับ (Work Backwards)
- ยุทธวิธีช่วยคิดที่ 4 การสร้างตาราง (Make a Table)
- ยุทธวิธีช่วยคิดที่ 5 การเดาและการตรวจสอบ (Guess and Check)
- ยุทธวิธีช่วยคิดที่ 6 การทำในรูปอย่างง่าย (Solve a Simple Problem)
- ยุทธวิธีช่วยคิดที่ 7 การเลือกยุทธวิธี (Choose a Strategy)

ยุทธวิธีช่วยคิดที่ 1 การวาดภาพ (Draw a Picture)

การวาดภาพ หมายถึง การวาดรูปภาพเหมือน หรือวาดรูปเรขาคณิต สามมิติ รูปสองมิติ หรือแถบเส้น หรือเส้น แทนสถานการณ์หรือเรื่องราวที่โจทย์กำหนดให้เพื่อทำให้เราเห็นแนวทางการหาคำตอบ หรือแนวทางการแก้ปัญหาข้อนั้น ๆ

ตัวอย่างโจทย์ปัญหา เช่น

เอ็มมีเงินอยู่จำนวนหนึ่ง วันจันทร์เขาใช้ไป 450 บาท
และวันอังคารใช้ไป $\frac{2}{5}$ ของเงินที่เหลือ
ทำให้เขาเหลือเงินคิดเป็นครึ่งหนึ่ง
ของเงินที่มีอยู่เดิม เดิมเอ็มมีเงินอยู่ที่บาท

เราใช้ขั้นตอนการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา (Polya) ดังนี้

1 ทำความเข้าใจปัญหา

มีขั้นตอน 2 ประการ คือ

ประการแรก : โจทย์ถามอะไร

เดิมเอ็มมีเงินกี่บาท

ประการที่สอง : เรารู้อะไรจากโจทย์บ้าง

เอ็มมีเงินจำนวนหนึ่ง

วันจันทร์ใช้ไป 450 บาท

วันอังคารใช้ไปอีก $\frac{2}{5}$ ของเงินที่เหลือ

ทำให้เหลือเงินครึ่งหนึ่งของเงินที่มีอยู่เดิม

2 วางแผนแก้ปัญหา

เราจะเขียนแถบเส้นหรือรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าแทนสถานการณ์ของโจทย์ โดยพิจารณาจาก $\frac{2}{5}$ ของที่เหลือ แสดงว่า เงินที่เหลือของเอ็มถูกแบ่งออกเป็น 5 ส่วนเท่า ๆ กัน แล้วใช้ไป 2 ส่วน และโจทย์ยังบอกว่าเหลือเงินครึ่งหนึ่งของเงินที่มีอยู่เดิม แสดงว่าการที่ใช้ไป 450 บาทนั้น เท่ากับ 1 ส่วน จึงจะทำให้ที่เหลือเป็นครึ่งหนึ่ง หรือ $\frac{3}{6}$

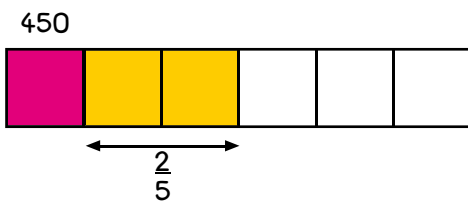

3 ลงมือแก้ปัญหา

เขียนแถบเส้นแล้วแบ่งแถบเส้นนั้นออกเป็น 6 ส่วนเท่า ๆ กัน

จากโจทย์ “เขาใช้ไป 450 บาทในวันจันทร์ และ $\frac{2}{5}$ ของเงินที่เหลือในวันอังคาร”

แสดงว่า 1 ส่วน เท่ากับ 450 บาท

6 ส่วน เท่ากับ $450 \times 6 = 2,700$ บาท

4 ตรวจสอบคำตอบ

1 ส่วน = 450 บาท

เหลือเงิน $2,700 - 450 = 2,250$ บาท

นำมาแบ่งเป็น 5 ส่วน แต่ละส่วนเท่ากับ $2,250 \div 5 = 450$ บาท

ใช้ 2 ส่วน เท่ากับ $450 \times 2 = 900$ บาท

รวมใช้เงิน $450 + 900 = 1,350$ บาท

เหลือเงิน $2,700 - 1,350 = 1,350$ บาท

แสดงว่า คำตอบที่ได้ สมเหตุสมผล ถูกต้อง

โจทย์ฝึกฝน

1. วิทยุราคาคิดเป็น 60% ของราคาเครื่องพิมพ์ดีดไฟฟ้า โดยเครื่องพิมพ์ดีดไฟฟ้าราคาแพงกว่าวิทยุ 2,480 บาท ให้หาราคาวิทยุและเครื่องพิมพ์ดีดไฟฟ้าว่าแต่ละเครื่องราคาเท่าไร

2. ยอดมีปากกาสีน้ำเงินและปากกาสีดำ จำนวนปากกาสีน้ำเงินต่อจำนวนปากกาสีดำเท่ากับ 8 : 5 ถ้าปากกาสีน้ำเงินมีจำนวนมากกว่าปากกาสีดำ 12 ด้าม ให้หาจำนวนปากกาทั้งหมดว่ามีกี่ด้าม

3. หมูและไก่นับรวมกันได้ 10 ตัว นับขา รวมกันได้ 32 ขา มีหมูกี่ตัว

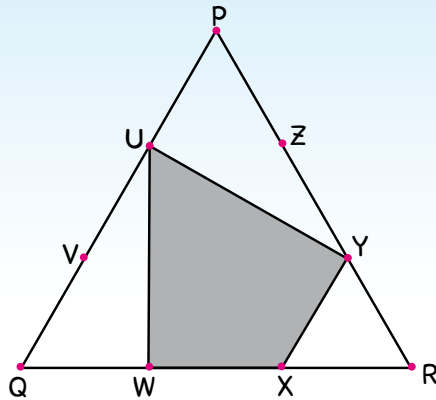
4. เหรียญห้าบาทและเหรียญสิบบาทมีทั้งหมด 12 เหรียญ คิดเป็นเงิน 80 บาท มีเหรียญห้าบาทกี่เหรียญ

5. ปุ๋ยชนิด A มีราคาสูงกว่าปุ๋ยชนิด B อยู่ 50 บาท ถ้าปุ๋ยชนิด A 4 ถุง ปุ๋ยชนิด B 1 ถุง ราคา รวมกัน 575 บาท ปุ๋ยชนิด A ราคาถุงละเท่าไร

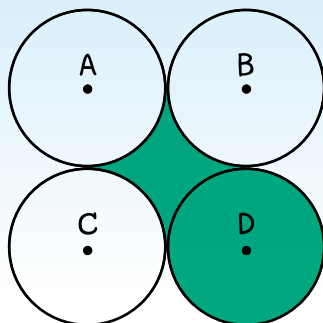
6. ปี 2008 จำนวนลูกไก่ต่อจำนวนลูกเป็ดของฟาร์มแห่งหนึ่งเท่ากับ 4 : 7 และจำนวนลูกเป็ดมากกว่าจำนวนลูกไก่ 690 ตัว ปี 2009 ทางฟาร์มได้ขายลูกเป็ดไป 110 ตัว และซื้อลูกไก่มาจำนวนหนึ่ง ทำให้ลูกไก่ในฟาร์มมี 40% ของจำนวนลูกไก่และลูกเป็ดทั้งหมด ให้หาว่าในฟาร์มนี้ซื้อลูกไก่มากี่ตัวในปี 2009

7. น้ำตาลสองถุงมีขนาดต่างกัน โดยถุงแรกเบาว่าถุงที่สอง 10 กิโลกรัม ถ้า $\frac{3}{4}$ ของน้ำตาลถุงแรกเท่ากับ $\frac{1}{3}$ ของน้ำตาลถุงที่สอง น้ำตาลสองถุงหนักรวมกันกี่กิโลกรัม

8. จากรูป PQR เป็นสามเหลี่ยมด้านเท่า ที่มีด้านแต่ละด้านยาว 3 หน่วย จุด U V W X Y และ Z เป็นจุดที่แบ่งด้านแต่ละด้านออกเป็น 3 ส่วนเท่ากัน จงหาอัตราส่วนระหว่างพื้นที่แรเงาของรูปสี่เหลี่ยม UWXYZ กับพื้นที่ของรูปสามเหลี่ยมด้านเท่า PQR เป็นเท่าไร

9. รูปวงกลม A, B, C และ D มีพื้นที่เท่ากันและสัมผัสกันภายนอกตั้งรูป และแต่ละรูปมีความยาวรัศมี 10 เซนติเมตร ให้หาพื้นที่ที่ถูกแรเงว่ามีกี่ตารางเซนติเมตร

สะท้อนคิด

จงเลือกโจทย์ฝึกฝน เพื่ออธิบายว่าการวาดภาพเพื่อหาคำตอบของ โจทย์ปัญหาทำได้อย่างไร และช่วยแก้ปัญหาได้อย่างไร

เสนอปัญหา

ให้เขียนปัญหาเพื่อใช้ยุทธวิธีการวาดภาพและหาคำตอบ

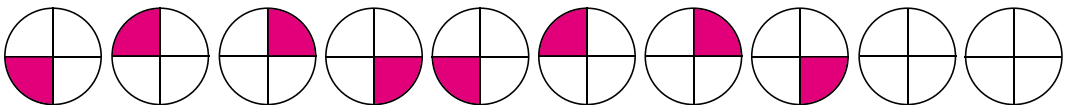

ยุทธวิธีช่วยคิดที่ 2 การหาแบบรูป (Find a Pattern)

แบบรูป อาจเป็นรูปเรขาคณิต หรือชุดของจำนวนที่มีลักษณะเพิ่มขึ้นหรือลดลงเป็นลำดับ หรืออาจจะซ้ำ ๆ กัน การใช้ยุทธวิธีการหาแบบรูปเป็นการหากฎของแบบรูปนั้น ๆ แล้วขยายผลหรือสร้างแบบรูปนั้น ให้มีความสมบูรณ์ก็จะสามารถหาสิ่งต่าง ๆ ในแบบรูปที่หายไปได้

ตัวอย่างโจทย์ปัญหา เช่น

นราวิชญ์ ระบายสี 1 ใน 4 ของรูปวงกลมดังรูป
ถามว่ารูปวงกลมสองรูปต่อไป เขาจะระบายสีอย่างไร
ให้แสดงให้ดูด้วย

เราใช้ขั้นตอนการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา (Polya) ดังนี้

1 ทำความเข้าใจปัญหา

ประการแรก : โจทย์ถามอะไร

สองรูปต่อไป นราวิชญ์จะระบายสีอย่างไร

ประการที่สอง : เรารู้อะไรจากโจทย์บ้าง

แบบรูปเหล่านี้มีรูปวงกลม แล้วแบ่งออก

เป็น 4 ส่วนเท่า ๆ กัน มีสีขาว 3 ส่วน สีดำ 1 ส่วน

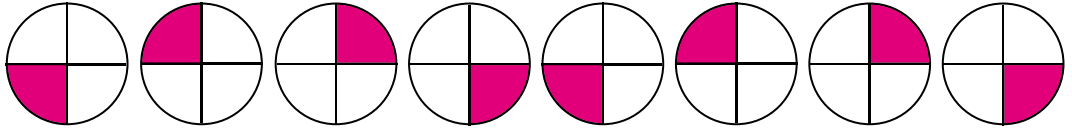
2 วางแผนแก้ปัญหา

พิจารณารูปวงกลมที่นราวิชญ์ระบายสีไว้แล้ว เปรียบเทียบส่วนที่ถูกระบายสี และค่อยระบายสีรูปถัดไป โดยการหาแบบรูปภายใต้กฎอะไร

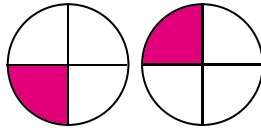

3 ลงมือแก้ปัญหา

พิจารณา 8 รูปว่ามีการระบายสีอย่างไร

การระบายสีจะขยับไปที่ละส่วนของ $\frac{1}{4}$ ของรูปวงกลม ตามเข็มนาฬิกา
ใช้แบบรูปนี้เขียน 2 รูปถัดไป

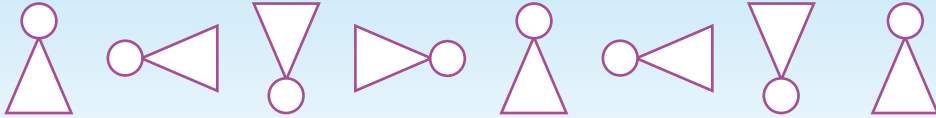
4 ตรวจสอบคำตอบ

เป็นการพิจารณาคำตอบที่ได้ ถูกต้องสมเหตุสมผลหรือไม่
ซึ่งจะพบว่า การระบายสีเป็นไปตามกฎคือตามเข็มนาฬิกาขยับไปเรื่อย ๆ

โจทย์ฝึกฝน

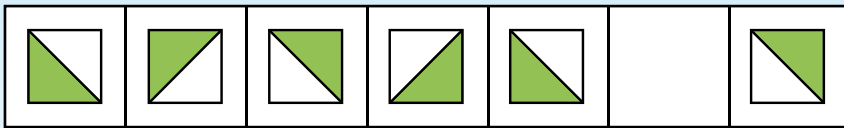
1. รัฐนันท์วาดรูปเรขาคณิตเป็นลำดับ ดังรูป

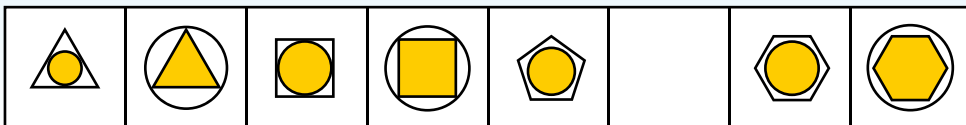
ให้คิดว่าสองรูปถัดไป รัฐนันท์จะต้องวาดอย่างไร

2. ให้นักเรียนพิจารณาแบบรูปที่กำหนดให้ แล้วเติมรูปในช่องว่างที่ขาดหายไปให้สมบูรณ์

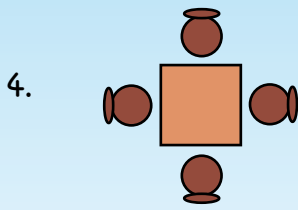
1.

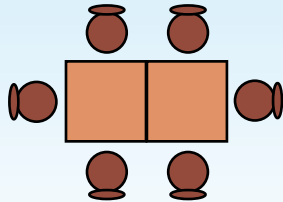
2.

3. 1, 3, 5, 7, 9, ... จากแบบรูปที่กำหนดให้จำนวนคี่ตัวที่ 50 คือจำนวนใด

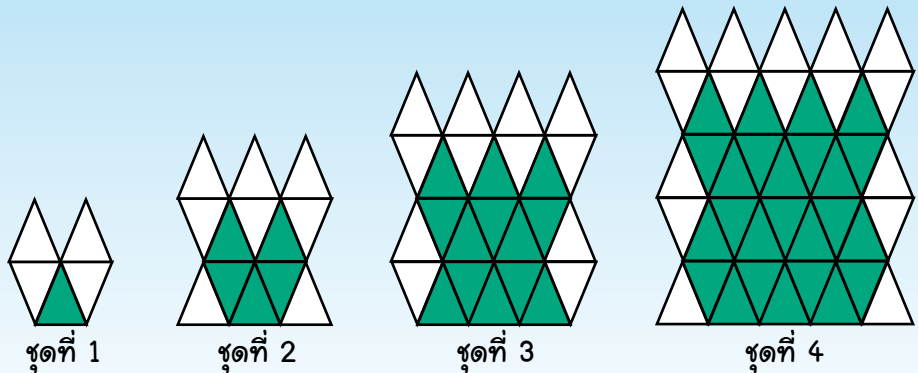
มีโต๊ะรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสตัวหนึ่ง จัดเก้าอี้
นั่งรอบโต๊ะได้ 4 ตัว

แต่ถ้ามีโต๊ะรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสสองตัววางติดกัน
จะจัดเก้าอี้นั่งรอบโต๊ะได้ 6 ตัว

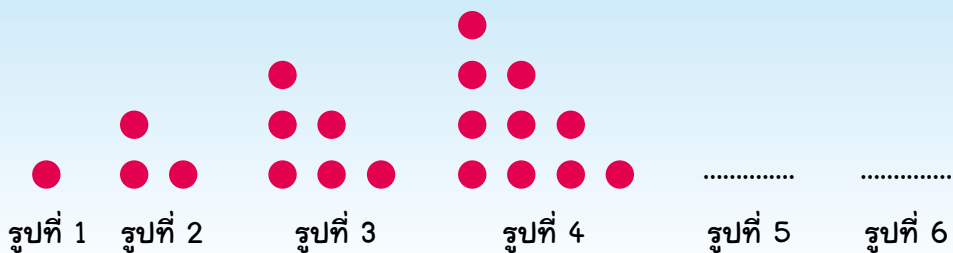
ถ้าจัดโต๊ะรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสติดกันเป็นแถวตามแนวนอนจำนวน 20 ตัว
จะจัดเก้าอี้นั่งในลักษณะเดียวกันนี้ได้กี่ตัว

5.

ถามว่า ชุดที่ 100 มีรูปสามเหลี่ยมที่ไม่ถูกแรเงาก็รูป

6. ให้นักเรียนวางตัวนับตามแบบรูปที่กำหนดให้

จงหาจำนวนตัวนับในรูปที่ 10 และหาแบบรูปหรือรูปที่ n

7.

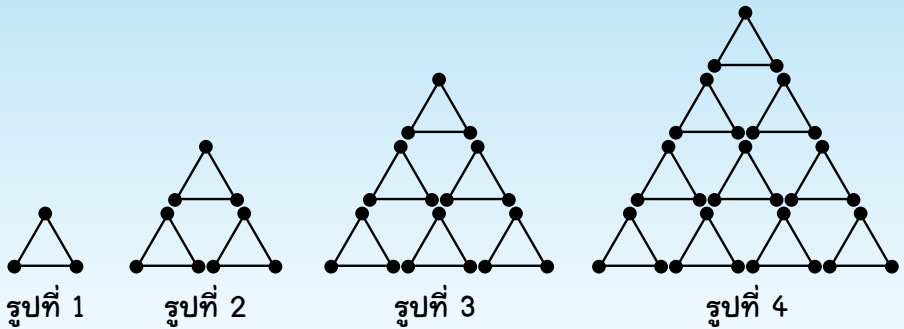
แบบรูปจากปฏิทิน

เดือนมิถุนายน						
อาทิตย์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์
				①	2	3
4	5	6	7	⑧	9	10
11	12	13	14	⑮	16	17
18	19	20	21	⑳	23	24
25	26	27	28	29	30	

ให้นักเรียนพิจารณาปฏิทินที่เขียนวงกลมล้อมวันที่ของเดือนมิถุนายน แล้วตอบคำถามดังนี้

- แบบรูปของจำนวนใน ○ ปฏิทิน จำนวนเริ่มต้นคือ.....
- เป็นแบบรูปของจำนวนที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงทีละ.....
- เขียนเป็นแบบรูปของจำนวนได้ดังนี้.....
- จำนวนต่อไปคำนวณได้จากรูปแบบคือ.....
- จากปฏิทินสามารถเขียนแบบรูปของจำนวนในแต่ละวันที่เป็นจำนวนนับ ได้อย่างไรบ้าง.....

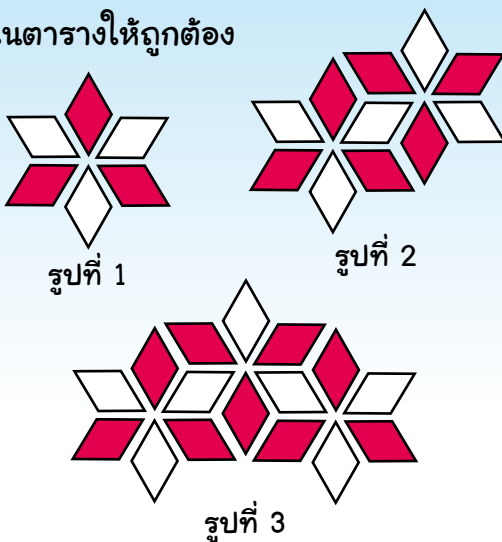
8.

จากแบบรูปที่กำหนดให้ จงเติมจำนวนส่วนของเส้นตรง จำนวนรูปสามเหลี่ยม และจำนวนจุดลงในตารางให้ถูกต้อง

	จำนวนส่วนของเส้นตรง	จำนวนรูปสามเหลี่ยม	จำนวนจุด
รูปที่ 1	3	1	3
รูปที่ 2	9	3	9
รูปที่ 3			
รูปที่ 4			
รูปที่ n			

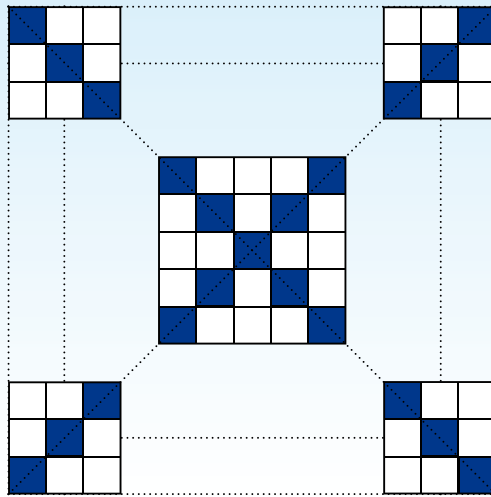
9. จากรูปที่กำหนดให้ จงเติมจำนวนรูปที่ระบายสีและไม่ระบายสีลงในตารางให้ถูกต้อง

	ระบายสี	ไม่ระบายสี
รูปที่ 1		
รูปที่ 2		
รูปที่ 3		
รูปที่ 4		
รูปที่ n		

10. หนังสือเล่มหนึ่งมีจำนวนหน้าไม่เกิน 500 หน้า ถูกฉีกออกไป 1 แผ่น ผลบวกของเลขหน้าทั้งหมดที่เหลืออยู่มีค่าเท่ากับ 19,905 จงหาว่า ผลบวกของเลขหน้าทั้งสองของแผ่นที่ถูกฉีกออกไปเป็นเท่าใด

11. ปูกระเบื้องรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสแผ่นเล็ก ๆ ลงบนพื้นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสเป็นลวดลายสลับขาวน้ำเงินดังรูป โดยกระเบื้องแผ่นที่อยู่ในแนวเส้นทแยงมุมทั้งสองแนวเป็นกระเบื้องสีน้ำเงิน ที่เหลือเป็นกระเบื้องสีขาว ถ้านับจำนวนกระเบื้องสีน้ำเงินได้ทั้งหมด 101 แผ่น จะมีกระเบื้องสีขาวทั้งหมดกี่แผ่น

12. มีเชือกยาวเส้นหนึ่งนำมาพับครึ่งเส้นทาบกันไปเรื่อย ๆ เป็นจำนวนทั้งสิ้น 8 ครั้ง แล้วใช้กรรไกรตัดตรงกลางของเชือกที่พับทบกันแล้วนั้นให้ขาดออก ถามว่า จะได้เชือกที่ถูกตัดขาดเป็นส่วน ๆ จำนวนทั้งหมดกี่เส้น

13.

$$1 + 2 = 3$$

$$4 + 5 + 6 = 7 + 8$$

$$9 + 10 + 11 + 12 = 13 + 14 + 15$$

.....

.....

.....

ถ้าแบบรูปของสมการข้างบนนี้ยังคงต่อเนื่องในลักษณะเดิมไปเรื่อย ๆ
จงหาจำนวนสุดท้ายของบรรทัดที่ 80 (ตัวอย่างเช่น จำนวนสุดท้ายของ
บรรทัดที่ 3 คือ 15)

สะท้อนคิด

จงเลือกโจทย์ฝึกฝนเพื่ออธิบายว่าการหาแบบรูปเพื่อหาคำตอบของ โจทย์ปัญหา ทำได้อย่างไร และช่วยแก้ปัญหาได้อย่างไร

เสนอปัญหา

ให้เขียนปัญหาเพื่อใช้ยุทธวิธีการหาแบบรูปและหาคำตอบ

ยุทธวิธีช่วยคิดที่ 3 การคิดแบบย้อนกลับ (Work Backwards)

การคิดแบบย้อนกลับ เราต้องเริ่มคิดจากข้อมูลสุดท้ายแล้วดำเนินการตามลำดับทีละขั้นตอนเพื่อหาข้อมูลเริ่มต้น

ตัวอย่างโจทย์ปัญหา เช่น

เฉลิมพลกับปฎลมีแผนจะไปล่องเรือวันนี้
ซึ่งตารางเรือออกจากท่าเวลา 14.00 น. เขาต้องใช้เวลาเตรียมตัว
25 นาที ใช้เวลาเดินทางจากบ้านถึงท่าเรือ 45 นาที
ถามว่าเฉลิมพลและปฎลออกจากบ้านเวลาใด
จึงจะไปถึงท่าเรือก่อนเรือออกจากท่า 5 นาที

เราใช้ขั้นตอนการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา (Polya) ดังนี้

1 ทำความเข้าใจปัญหา

ประการแรก : โจทย์ถามอะไร

เฉลิมพลและปฎลออกจากบ้านเวลาใด

จึงจะไปถึงท่าเรือก่อนเรือออกจากท่า 5 นาที

ประการที่สอง : เรารู้อะไรจากโจทย์บ้าง

เรือออกจากท่าเวลา 14.00 น.

ใช้เวลาเตรียมตัว 25 นาที

ใช้เวลาเดินทาง 45 นาที

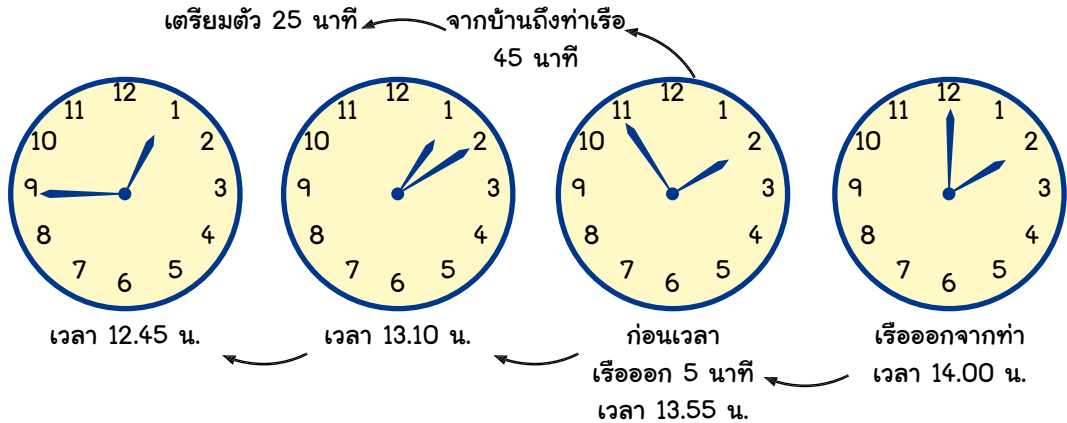
2 วางแผนแก้ปัญหา

เขียนรายการทั้งหมดที่ทั้งสองคนทำก่อนไปท่าเรือ เขียนเวลาที่ใช้ แล้วคิดแบบย้อนกลับจากเวลาที่เรือออกจากท่า 5 นาที เพื่อหาเวลาเริ่มต้น

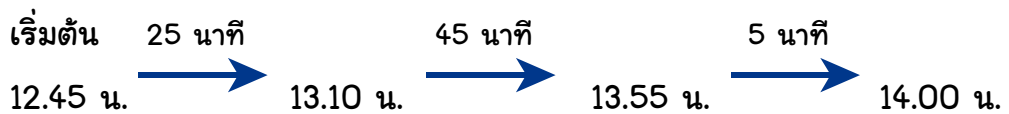
3 ลงมือแก้ปัญหา

นาฬิกาเรือนสุดท้ายแสดงเวลาที่เรือออกจากท่า แล้วคิดย้อนกลับ

4 ตรวจสอบคำตอบ

คิดจากเวลาออกจากบ้านที่เป็นคำตอบของปัญหาแล้วเพิ่มเวลาที่ใช้ไปจนถึงเวลา 14.00 น. ดังนี้

สรุปได้คำตอบที่ถูกต้อง สมเหตุสมผล

โจทย์ฝึกฝน

1. การแข่งขันวอลเลย์บอล จะเริ่มเล่นเวลา 10.00 น. ทงบต้องการไปให้ทันชมการแข่งขัน โดยที่ทงบต้องใช้เวลาเดินทางจากบ้านถึงสนามแข่งขันประมาณ 1 ชั่วโมง และใช้เวลาเตรียมตัวก่อนออกเดินทาง 30 นาที ทงบต้องออกจากบ้านเวลาใด จึงจะไปทันชมการแข่งขันวอลเลย์บอล

2. ยอดใช้เวลากินข้าวกลางวัน 35 นาที ใช้เวลาวาดรูปด้วยสีน้ำมัน 1 ชั่วโมง และใช้เวลาอ่านหนังสือ 30 นาที เสร็จทั้งสามกิจกรรมนี้แล้วปรากฏว่าเป็นเวลา 15.00 น. ถามว่าเวลาที่หยุดเริ่มกินข้าวเวลาใด

3. ในระหว่างการก่อสร้างโครงการหนึ่ง มีสามบริษัททำร่วมกันคือ A, B และ C ซึ่งทั้งสามบริษัทกำลังขาดแคลนรถแทรกเตอร์ จึงใช้วิธีช่วยเหลือกันโดยการให้ยืมรถแทรกเตอร์ซึ่งกันและกันตามความจำเป็น ครั้งแรก A ให้ B และ C ยืมรถแทรกเตอร์มาเท่ากับจำนวนที่แต่ละบริษัทมีอยู่ ต่อจากนั้น B ให้ A และ C ยืมรถแทรกเตอร์มาเท่ากับจำนวนที่แต่ละบริษัทมีอยู่แล้ว ต่อจากนั้น C ให้ A และ B ยืมรถแทรกเตอร์มาเท่ากับจำนวนที่แต่ละบริษัทมีอยู่แล้ว หลังจากการให้ยืมปรากฏว่าทั้งสามบริษัทมีรถแทรกเตอร์อยู่บริษัทละ 24 คันเท่า ๆ กัน ถามว่ารถแทรกเตอร์ที่แต่ละบริษัทมีอยู่ตั้งแต่แรกมีบริษัทละกี่คัน

4. ป้อมมีแสดตมปีจำนวนหนึ่ง เธอให้น้องชายไป 37 ดวง ให้น้องสาวไป 18 ดวง แต่ก็ได้รับจากเพื่อนมา 25 ดวง ทำให้ขณะนี้ป้อมมีแสดตมปี 112 ดวง เดิมป้อมมีแสดตมปีกี่ดวง

5. ใจดีมีลูกอมจำนวนหนึ่ง เขาแบ่งให้พอใจไปครึ่งหนึ่งและแถมให้อีก 3 เม็ด แล้วแบ่งให้พอติครึ่งหนึ่งของที่เหลือและแถมให้อีก 5 เม็ด ต่อจากนั้น แบ่งให้เพียงพอไปครึ่งหนึ่งของที่เหลือและแถมให้อีก 9 เม็ด สุดท้ายใจดีเหลือลูกอม 2 เม็ด เดิมใจดีมีลูกอมกี่เม็ด

6. เด็ก 3 คน ได้แก่ A, B และ C มีเหรียญรวมกันได้ 21 เหรียญ ถ้า A นำเงินของตนเองไปให้ B 2 เหรียญ B นำเงินของตนเองไปให้ C 3 เหรียญ C นำเงินของตนเองไปให้ A 1 เหรียญ จะทำให้ทุกคนมีจำนวนเหรียญเท่ากัน ถ้ามว่า A, B และ C เดิมมีเหรียญคนละกี่เหรียญ

7. นักเรียนสิบคนเป็นนักสะสมแสดตมปี นักเรียน 6 คนแรกมีแสดตมปีเฉลี่ยคนละ 32 ดวง ถ้านำแสดตมปีของนักเรียนคนที่ 7, 8 และ 9 มารวมด้วย จะมีแสดตมปีเฉลี่ยคนละ 42 ดวง ถ้าคนที่ 10 มีแสดตมปี 10 ดวง นักเรียนคนที่ 7, 8, 9 และ 10 มีแสดตมปีเฉลี่ยคนละกี่ดวง

สะท้อนคิด

การสะท้อนคิดนั้นเป็นการสะท้อนการได้มาของผลลัพธ์ โดยการสะท้อน
ในด้านการคิดย้อนกลับเพื่อนำไปใช้ในการหาคำตอบของโจทย์ปัญหา

จงเลือกโจทย์ฝึกฝนเพื่ออธิบายว่าการคิดแบบย้อนกลับเพื่อหาคำตอบของ
โจทย์ปัญหา ทำได้อย่างไร และช่วยแก้ปัญหาได้อย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

เสนอปัญหา

ให้เขียนปัญหาเพื่อใช้ยุทธวิธีการคิดแบบย้อนกลับและหาคำตอบ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ยุทธวิธีช่วยคิดที่ 4 การสร้างตาราง (Make a Table)

การสร้างตาราง จะช่วยเราในการจัดระบบของข้อมูลเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างชุดของข้อมูลและทำให้ง่ายต่อการคำนวณหรือหาคำตอบ โดยอาจมีการขยายตารางเพื่อแก้ปัญหานั้น

ตัวอย่างโจทย์ปัญหา เช่น

อุทัยพนเลี้ยงปลา จึงต้องมีหน้าที่คอยเลี้ยงดูเอาไว้ใส่
อยู่ 3 เรือong ได้แก่ ต้องให้อาหารปลาทุก ๆ 3 วัน
ล้างตู้ปลาทุก ๆ 8 วัน และใส่สารเคมีเพื่อปรับสภาพน้ำทุก ๆ 4 วัน
วันนี้อุทัยพนทำงานทั้ง 3 อย่างนี้พร้อมกัน
อีกกี่วันเขาจึงจะทำงาน 3 อย่างนี้พร้อมกันอีก

เราใช้ขั้นตอนการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา (Polya) ดังนี้

1 ทำความเข้าใจปัญหา

ประการแรก : โจทย์ถามอะไร

อีกกี่วัน เขาจึงจะทำงาน 3 อย่างนี้พร้อมกันอีก

ประการที่สอง: เรารู้อะไรจากโจทย์บ้าง

อุทัยพนให้อาหารปลาทุก ๆ 3 วัน

เขาต้องล้างตู้ปลาทุก ๆ 8 วัน และ

เขาต้องใส่สารเคมีทุก ๆ 4 วัน

2 วางแผนแก้ปัญหา

เลือกให้ยุทธวิธีการสร้างตารางมาแก้ปัญหานี้ทำโดยสร้างตารางเป็นสามแถว และแต่ละคอลัมน์จะบอกจำนวนวันของภาระงานแต่ละอย่าง ขยายตารางไปจนกว่าจำนวนในแนวตั้งของแต่ละแถวมีค่าเดียวกันเป็นครั้งแรก ซึ่งก็คือจำนวนที่อุทัยพนจะต้องทำงาน 3 อย่างนี้พร้อมกันอีก

3 ลงมือแก้ปัญหา

สร้างตารางออกเป็น 3 แถวตามแนวนอน ส่วนจำนวนช่องตามแนวตั้ง
ขึ้นกับข้อมูลที่เกิดจำนวนที่เท่ากัน

ให้อาหาร	3	6	9	12	15	18	21	24	27	30
ล้างตู้ปลา	8	16	24	32	40	48	56	64	72	80
ใส่สารเคมี	4	8	12	16	20	24	28	32	36	40

จากตาราง จะพบจำนวนน้อยที่สุดที่เป็นตัวคูณร่วมของทั้งสามแถว
จำนวนนั้นคือ 24 ซึ่งเป็นคำตอบของคำถามข้อนี้

จำนวนน้อยที่สุดที่เป็นตัวคูณร่วมของทั้งสามแถวคือ 24

∴ อุทัยพนจะทำงาน 3 อย่างนี้พร้อมกันต้องใช้เวลามาก 24 วัน

4 ตรวจสอบคำตอบ

เป็นการพิจารณาคำตอบที่ได้ ถูกต้องสมเหตุสมผลหรือไม่ โดยใช้การหาร
ดังนี้

$$24 \div 3 = 8, 24 \div 8 = 3 \text{ และ } 24 \div 4 = 6$$

โจทย์ฝึกฝน

1. อริสาเลี้ยงนกขุนทองไว้จำนวนหนึ่ง เธอต้องให้อาหารเม็ดทุก ๆ 2 วัน เปลี่ยนถัวยน้ำทุก ๆ 3 วัน และทำความสะอาดทุก ๆ 5 วัน วันนี้อริสาทำงานทั้ง 3 อย่างนี้พร้อมกัน อีกกี่วันเธอจึงจะทำงานพร้อมกันเช่นนี้อีกครั้ง

2. ณัฐนิชาไปเที่ยวชายทะเล เธอเก็บเปลือกหอย 10 ชิ้นในวันจันทร์ และเก็บ 6 ชิ้นในแต่ละวันตั้งแต่วันอังคารถึงวันศุกร์ วันศุกร์ณัฐนิชาเก็บเปลือกหอยได้รวมทั้งหมดกี่ชิ้น

3. ในร้านขายของชำแห่งหนึ่งมีขนมราคาแตกต่างกันอยู่ 3 ชนิด ชนิดที่หนึ่งราคาชิ้นละ 2 บาท ชนิดที่สองราคาชิ้นละ 5 บาท และชนิดที่สามราคาชิ้นละ 10 บาท วันหนึ่งมีแม่และลูกชายเข้ามาซื้อของในร้านแห่งนี้ ลูกชายเห็นขนมและอยากได้ จึงร้องขอให้แม่ซื้อให้ แม่บอกให้ลูกชายเลือกหยิบขนมเองตามใจชอบมา 3 ชิ้น อยากทราบว่า แม่ต้องจ่ายเงินเป็นค่าขนมให้ลูกชายเป็นจำนวนเงินเท่าไรบ้าง

4. อารีเล่นเกมอย่างหนึ่ง 7 เกม จะชนะ 5 เกม ถ้ามว่า ถ้าอารีเล่นเกมแพ้ 12 เกม อารีต้องเล่นเกมทั้งหมดกี่เกม

5. ถ้าโยนลูกเต๋าสองครั้งโอกาสที่จะขึ้นแต้มเลขคู่ทั้งสองครั้งเป็นเท่าไร

6. ในห้องสมุดแห่งหนึ่งมีจำนวนผู้ใหญ่ครึ่งหนึ่งของเด็ก ต่อมาเด็กหญิง 3 คน และเด็กชาย 4 คน ออกไปจากห้องสมุด ทำให้มีผู้ใหญ่มากกว่าเด็กอยู่ 1 คน จงหาว่า เดิมมีคนอยู่ในห้องสมุดกี่คน

7. ปัจจุบันสมพรอายุ 7 ปี พ่ออายุ 55 ปี อีกกี่ปีพ่อจะมีอายุเป็น 2 เท่าของอายุสมพร แล้วแต่ละคนมีอายุเท่าไร

8. ฟาร์มเลี้ยงสัตว์แห่งหนึ่งเลี้ยงเป็ดและหมูไว้ เมื่อนับตัวสัตว์รวมกันได้ 80 ตัว ถ้านับขา รวมกันได้ 186 ขา อยากทราบว่า ฟาร์มแห่งนี้เลี้ยงเป็ดไว้กี่ตัว และเลี้ยงหมูไว้กี่ตัว

9. ไฟกะพริบ 3 ดวง ดวงที่ 1 กะพริบทุก 6 วินาที หลังจากไฟดวงที่ 1 กะพริบ อีก 2 วินาที ไฟดวงที่ 2 จะกะพริบ หลังจากไฟดวงที่ 2 กะพริบ อีก 3 วินาที ไฟดวงที่ 3 จะกะพริบไฟทั้ง 3 ดวงกะพริบพร้อมกันครั้งแรกแล้ว จะมีโอกาสกะพริบพร้อมกันอีกหรือไม่ ถ้ากะพริบพร้อมกันอีกเป็นครั้งที่สอง เมื่อเวลาผ่านไปกี่วินาที

10. A เป็นจำนวนนับจำนวนหนึ่งที่มีค่าน้อยกว่า 1,000 ถ้า A ถูกหารด้วย 5 จะเหลือเศษ 4 ถ้าถูกหารด้วย 7 จะเหลือเศษ 2 ถ้าถูกหารด้วย 11 จะเหลือเศษ 6 และถ้าถูกหารด้วย 13 จะเหลือเศษ 9 จงหาจำนวน A ที่มีค่ามากที่สุด ที่เป็นไปได้ตามเงื่อนไขทั้งหมดที่กำหนดให้

11. มีจำนวนเต็มบวกสี่จำนวนที่เรียงติดกันและมีค่าน้อยกว่า 2,005 โดยจำนวนแรกซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยที่สุดมีค่าเป็นพหุคูณของ 5 จำนวนที่สองมีค่าเป็นพหุคูณของ 7 จำนวนที่สามมีค่าเป็นพหุคูณของ 9 และจำนวนที่สี่มีค่าเป็นพหุคูณของ 11 จงหาว่า จำนวนแรกคือจำนวนใด

สะท้อนคิด

จงเลือกโจทย์ฝึกฝนเพื่ออธิบายว่าการสร้างตารางเพื่อหาคำตอบของ
โจทย์ปัญหา ทำได้อย่างไร และช่วยแก้ปัญหาได้อย่างไร

เสนอปัญหา

ให้เขียนปัญหาเพื่อใช้ยุทธวิธีการสร้างตารางและหาคำตอบ

ยุทธวิธีช่วยคิดที่ 5 การเดาและตรวจสอบ (Guess and Check)

การเดาและตรวจสอบ สามารถเลือกที่จะเดาคำตอบ (Guess) ที่น่าจะเป็นไปได้จากข้อมูลของโจทย์อย่างสมเหตุสมผล จากนั้นให้นำคำตอบที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง หากไม่ถูกต้องก็จะเดาคำตอบใหม่อีกครั้งโดยใช้ข้อมูลจากการเดาครั้งแรก แล้วตรวจสอบความถูกต้อง หากคำตอบไม่ถูกต้องอีกก็จะย้อนทำการเดา เช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะได้คำตอบที่ถูกต้องและสมเหตุสมผล

ตัวอย่างโจทย์ปัญหา เช่น

ฉัตรมงคลทำคะแนนการแข่งขันได้เป็น 3 เท่าของธีรวัฒน์
ถ้าทั้งสองคนทำคะแนนรวมกันได้ 36 คะแนน
แต่ละคนทำคะแนนได้คนละกี่คะแนน

เราใช้ขั้นตอนการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา (Polya) ดังนี้

1 ทำความเข้าใจปัญหา

ประการแรก : โจทย์ถามอะไร

คะแนนของแต่ละคน

ประการที่สอง : เรารู้อะไรจากโจทย์บ้าง

ฉัตรมงคลทำคะแนนการแข่งขันได้เป็น 3 เท่าของธีรวัฒน์
ทั้งสองคนทำคะแนนรวมกันได้ 36 คะแนน

2 วางแผนแก้ปัญหา

เลือกให้ขุทรวีธีการเดาและตรวจสอบมาแก้ปัญหานี้โดยการเริ่มเดาคะแนนของธีรวัฒน์ แล้วคูณ 3 ให้กลายเป็นคะแนนของฉัตรมงคล แล้วบวกคะแนนทั้งสองคน ทำเช่นนี้จนกว่าจะได้ผลรวมเท่ากับ 36

3 ลงมือแก้ปัญหา

เมื่อฉัตรมงคลทำคะแนนการแข่งขันได้เป็น 3 เท่าของธีรวัฒน์ เราก็เริ่มเดาคะแนนของธีรวัฒน์ครั้งแรก เช่น 5

คะแนน ธีรวัฒน์	คะแนน ฉัตรมงคล	คะแนนรวม ธีรวัฒน์ + ฉัตรมงคล
5	$3 \times 5 = 15$	$5 + 15 = 20$

พบว่าคะแนนรวมไม่เท่ากับ 36 และเป็นคะแนนรวมที่น้อยกว่า 36 จึงควรเดาคะแนนของธีรวัฒน์ให้สูงขึ้นกว่า 5

ลองใหม่

คะแนน ธีรวัฒน์	คะแนน ฉัตรมงคล	คะแนนรวม ธีรวัฒน์ + ฉัตรมงคล
9	$3 \times 9 = 27$	$9 + 27 = 36$

พบว่าทำคะแนนรวมเท่ากับ 36 ซึ่งเป็นไปตามที่โจทย์กำหนด คือ ธีรวัฒน์ทำคะแนนได้ 9 คะแนน และฉัตรมงคลทำคะแนนได้ 27 คะแนน

4 ตรวจสอบคำตอบ

เป็นการพิจารณาคำตอบที่ได้ ถูกต้องสมเหตุสมผลหรือไม่ เช่น

ลบคะแนนของฉัตรมงคลจากคะแนนที่รวมกัน 36

คำตอบก็ควรเป็นคะแนนของธีรวัฒน์ คือ $36 - 27 = 9$ ซึ่ง $27 = 3 \times 9$

สรุปคำตอบ ฉัตรมงคลทำคะแนนได้ 27 คะแนน

ธีรวัฒน์ทำคะแนนได้ 9 คะแนน

โจทย์ฝึกฝน

1. มีนักเรียน 21 คนในห้องสมุด นักเรียนหญิงมีจำนวนเป็น 2 เท่าของนักเรียนชาย ในห้องสมุดมีนักเรียนหญิงกับนักเรียนชายอย่างละกี่คน

2. ธนัทมีอายุแก่กว่าวรนาท 5 ปี ถ้าผลรวมของอายุของทั้งสองคนเท่ากับ 27 ปี ธนัทและวรนาทมีอายุคนละกี่ปี

3. ให้เปลี่ยนเลขโดดแทนตัวอักษรในช่องสี่เหลี่ยม ตัวอักษรที่เหมือนกันใช้ตัวเลขโดดตัวเดียวกัน

P	A	T	+
	A	T	
P	T	P	

สะท้อนคิด

จงเลือกโจทย์ฝึกฝนเพื่ออธิบายว่าการเดาและตรวจสอบเพื่อหาคำตอบ
ของโจทย์ปัญหา ทำได้อย่างไร และช่วยแก้ปัญหาได้อย่างไร

เสนอปัญหา

ให้เขียนปัญหาเพื่อใช้ยุทธวิธีการเดาและตรวจสอบและหาคำตอบ

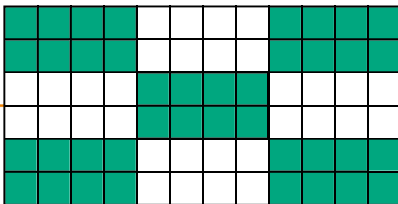

ยุทธวิธีช่วยคิดที่ 6 การทำในรูปร่างง่าย (Solve a Simple Problem)

การทำในรูปร่างง่าย เป็นวิธีการที่เราแบ่งการหาคำตอบออกเป็น ส่วนย่อย ๆ จากนั้นนำส่วนย่อยนั้นมารวมเป็นคำตอบสุดท้าย

ตัวอย่างโจทย์ปัญหา เช่น

พัณรัฐและจตุรภูมิต้องการหาพื้นที่ของกระดาษแผ่นหนึ่ง
ที่มีความยาว 12 เซนติเมตร และความกว้าง 6 เซนติเมตร

กระดาษแผ่นนี้
มีพื้นที่ที่กัตารางเซนติเมตร

เราใช้ขั้นตอนการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา (Polya) ดังนี้

1 ทำความเข้าใจปัญหา

ประการแรก : โจทย์ถามอะไร

กระดาดแผ่นนี้มีพื้นที่กี่ตารางเซนติเมตร

ประการที่สอง : เรารู้อะไรจากโจทย์บ้าง

กระดาดแผ่นนี้เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า

กระดาดแผ่นนี้ถูกแบ่งเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสรูปเล็ก ๆ

พื้นที่กระดาดมีตารางรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสเล็ก ๆ

2 วางแผนแก้ปัญหา

เลือกให้ยุทธวิธีการทำในรูปอย่างง่าย โดยการนับจำนวนตารางรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสทั้งหมดเพื่อหาคำตอบ แต่ต้องระวังการนับอย่าตกหล่นหรือนับซ้ำ แล้วนำผลการนับทั้งหมดของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสเป็นคำตอบของโจทย์ดังนี้

3 ลงมือแก้ปัญหา

นับจำนวนรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสเล็ก ๆ ในรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ารูปย่อ ๆ

แต่ละ

 มีรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสเล็ก ๆ 8 รูป

มองจากรูปสี่เหลี่ยมรูปใหญ่ที่มีความยาวด้าน 12 เซนติเมตร และด้านกว้าง 6 เซนติเมตร

เราแบ่งออกเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าย่อย 9 ส่วน จะได้ว่า

พัณรรฐและจตุรภูมิมิกระดาษที่มีพื้นที่ $8 \times 9 = 72$ ตารางหน่วย

4 ตรวจสอบคำตอบ

เป็นการพิจารณาคำตอบที่ได้ ถูกต้องสมเหตุสมผลหรือไม่

เริ่มโดยใช้การคูณจำนวนรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสแต่ละแถว (แนวนอน)

กับจำนวนรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสตามแนวตั้ง $12 \times 6 = 72$

โจทย์ฝึกฝน

1. กิตติพิศ ณิชวนิษา ธนัท และวรมนต์ ใช้โปมมาแกะเป็นตัวหนังสือ โดยแต่ละคนใช้โปมคนละ 2 ตารางนิ้ว ต่อ 1 ตัวพยัญชนะ และ 1 ตารางนิ้ว ต่อ 1 ตัวสระทั้ง 4 คน ใช้โปมทั้งหมดก็ตารางนิ้ว

2. นี่คือภาพแสดงสมบัติแต่ละราคาที่ยกภาคสะสมไว้ เขาสะสมสมบัติไว้ทั้งหมดกี่ดวง

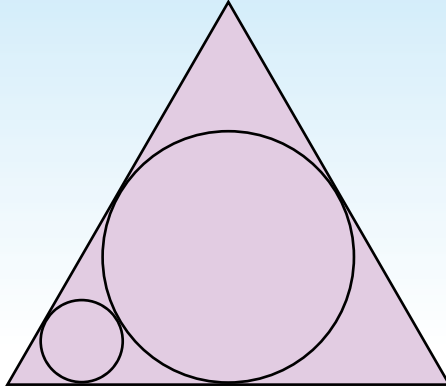
5	1	3	1	5	3	3	5	3	5	5	1
5	1	5	3	1	3	1	3	1	5	3	5
3	1	5	3	1	5	3	5	3	1	5	1

3. อัตราส่วนของจำนวนนักเรียนชายต่อนักเรียนหญิงของชั้นเรียนหนึ่ง เป็น 3 : 7 และในวันรับใบประกาศนียบัตรนักเรียนทุกคนในชั้นเรียนแจกรูปถ่ายของตนเองพร้อมที่อยู่ให้เพื่อน ๆ ทุกคน คนละ 1 รูป นับจำนวนรูปภาพได้ทั้งหมด 4,830 คน ชั้นเรียนนี้มีนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชายกี่คน

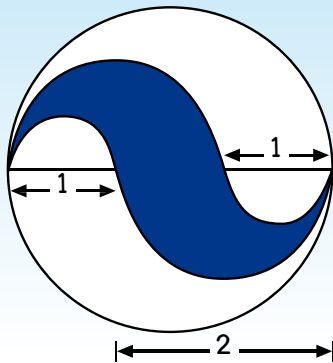
4. ถังใบหนึ่งจุน้ำได้ 2,500 ลิตร ในทุก ๆ วันใช้น้ำวันละครึ่งของน้ำที่เหลือในแต่ละวัน ในวันที่ 9 จะเหลือน้ำคิดเป็นร้อยละเท่าไรของน้ำที่เหลือจากการใช้วันแรก

5. รูปวงกลม 2 วง สัมผัสกันและสัมผัสภายในรูปสามเหลี่ยมด้านเท่า
ดังรูป อัตราส่วนของพื้นที่รูปวงกลมเล็กต่อพื้นที่รูปวงกลมใหญ่เป็นเท่าใด

6. จากรูปที่กำหนดให้ พื้นที่ส่วนที่แรเงาเท่ากับกี่ตารางหน่วย

สะท้อนคิด

จงเลือกโจทย์ฝึกฝนเพื่ออธิบายว่าการทำในรูปแบบง่ายเพื่อหาคำตอบ
ของโจทย์ปัญหา ทำได้อย่างไร และช่วยแก้ปัญหาได้อย่างไร

เสนอปัญหา

ให้เขียนปัญหาเพื่อใช้ยุทธวิธีการทำในรูปแบบง่ายและหาคำตอบ

ยุทธวิธีช่วยคิดที่ 7 การเลือกยุทธวิธี (Choose a Strategy)

การเลือกยุทธวิธี เป็นวิธีที่สามารถแก้โจทย์ปัญหาได้รวดเร็ว แม่นยำ ถูกต้อง การที่นักคณิตศาสตร์สามารถเลือกวิธีการที่เหมาะสมมาใช้ในการแก้โจทย์ปัญหาต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายได้นั้น จึงเป็นการมองภาพยุทธวิธีที่กล่าวมาแล้ว และสามารถเลือกใช้ยุทธวิธีดังกล่าวในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย

เนื้อหาในตอนนี้จะนำเสนอโจทย์ปัญหา แล้วยกตัวอย่างการเลือกยุทธวิธีที่เรียนรู้มาก่อนหน้านี้มาใช้ในการแก้โจทย์ปัญหาสถานการณ์ต่าง ๆ (ผู้อ่านอาจเลือกยุทธวิธีที่แตกต่างกันได้)

ตัวอย่างโจทย์ปัญหา เช่น

อดิگانต์นำตัวเครื่องบินเล่นสวนสนุก 20 ใบ
แจกให้เพื่อน 5 คน โดยเธอต้องการแบ่งให้เท่า ๆ กัน
แต่แต่ละคนจะได้ตัวคนละกี่ใบ

ควรใช้ยุทธวิธีใดมาช่วยในการแก้ปัญหาข้อนี้

เราใช้ขั้นตอนการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา (Polya) ดังนี้

1 ทำความเข้าใจปัญหา

ประการแรก : โจทย์ถามอะไร

จำนวนตัวที่แต่ละคนได้รับ

ประการที่สอง : เรารู้อะไรจากโจทย์บ้าง

อติกานต์มีตัว 20 ใบ

แจกให้เพื่อน 5 คน

อติกานต์ต้องแบ่งให้เพื่อนคนละเท่า ๆ กัน

2 วางแผนแก้ปัญหา

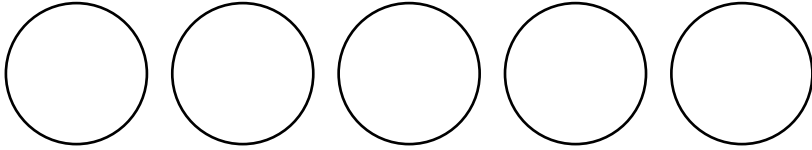
เลือกใช้ยุทธวิธีช่วยคิดที่ 6 : การทำในรูปอย่างง่าย

ใช้ตัวนับ 20 ตัว แทนตัว 20 ใบ แล้วนำมาแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มเท่า ๆ กัน
จากนั้นนับตัวนับในแต่ละกลุ่ม

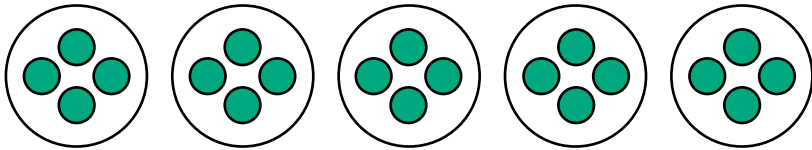

3 ลงมือแก้ปัญหา

วาดรูปวงกลมบนกระดาษ 5 รูป แทนบุคคล (เพื่อน) 5 คน

นำตัวนับ 20 ตัว มาแบ่งให้เพื่อน 5 คน คนละเท่า ๆ กัน

จะมีตัวนับ 4 ตัว ในแต่ละรูปวงกลม

∴ แต่ละคนจะได้ตัวคนละ 4 ใบ

4 ตรวจสอบคำตอบ

คำตอบที่ได้มาถูกต้องหรือไม่

รูปวงกลมแต่ละวง มีตัวนับเท่ากันหรือไม่ เท่ากัน

ได้ตัวนับครบทั้งหมด 20 ตัวหรือไม่ ครบ

นำตัวนับแต่ละรูปวงกลมมารวมกันได้

$$4 + 4 + 4 + 4 + 4 = 5 \times 4 = 20$$

ตัวอย่างโจทย์ปัญหา เช่น

ถัซพล กมลภัทร และชานน ริ่งแข่งกันในระยะ 400 เมตร กมลภัทร
ถึงเส้นชัยคนแรก และชานน ไม่ใช่คนสุดท้าย
ใครถึงเส้นชัยเป็นอันดับ 1, 2 และ 3

เราใช้ขั้นตอนการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา (Polya) ดังนี้

1 ทำความเข้าใจปัญหา

ประการแรก : โจทย์ถามอะไร

ใครถึงเส้นชัยเป็นอันดับที่ 1, 2 และ 3

ประการที่สอง : เรารู้อะไรจากโจทย์บ้าง

กมลภัทรถึงเส้นชัยคนแรก

ชานนไม่ใช่คนสุดท้าย

2 วางแผนแก้ปัญหา

เลือกใช้ยุทธวิธีช่วยคิดที่ 4 : การสร้างตาราง

ใช้ตารางเพื่อบอกชื่อ 3 คน และเขียนอันดับที่ 1, 2 และ 3

แล้วใช้สิ่งที่รู้จากโจทย์มาทำตารางให้สมบูรณ์

3 ลงมือแก้ปัญหา

นำข้อมูลมาพิจารณาจากตาราง

	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
กมลภัทร	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ใช่
ชานน	ไม่ใช่	ใช่	ไม่ใช่
ณัชพล	ไม่ใช่	ไม่ใช่	ใช่

กมลภัทร ต้องถึงเส้นชัย อันดับ 1

ชานน ต้องถึงเส้นชัย อันดับ 2

ณัชพล ก็จะถึงเส้นชัย อันดับ 3

4 ตรวจสอบคำตอบ

การตรวจสอบข้อมูลต้องดูทั้งแนวนอนและแนวตั้งว่ากมลภัทรถึงคนแรก และชานนไม่ใช่คนสุดท้าย

ตัวอย่างโจทย์ปัญหา เช่น

ป้อมมีลูกฟุตบอล 12 ลูก
มีลูกเบสบอลมากกว่าลูกฟุตบอล 8 ลูก
ป้อมมีลูกฟุตบอลกับลูกเบสบอลรวมกันทั้งหมดกี่ลูก

เราใช้ขั้นตอนการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา (Polya) ดังนี้

1 ทำความเข้าใจปัญหา

ประการแรก : โจทย์ถามอะไร

ป้อมมีลูกฟุตบอลกับลูกเบสบอลรวมทั้งหมดกี่ลูก

ประการที่สอง : เรารู้อะไรจากโจทย์บ้าง

ป้อมมีลูกฟุตบอล 12 ลูก

ป้อมมีลูกเบสบอลมากกว่าลูกฟุตบอล 8 ลูก

2 วางแผนแก้ปัญหา

เลือกใช้ยุทธวิธีช่วยคิดที่ 1 : การวาดภาพ

3 ลงมือแก้ปัญหา

- เราต้องใส่กลุ่มของจำนวนลูกฟุตบอลและเบสบอล แล้วนำจำนวนลูกฟุตบอลและจำนวนลูกเบสบอลรวมกัน

- ป้อมมีลูกฟุตบอล 12 ลูก มีลูกเบสบอลมากกว่าลูกฟุตบอล 8 ลูก

$$12 + 8 = 20$$

∴ ป้อมมีลูกฟุตบอลกับลูกเบสบอลทั้งหมด 20 ลูก

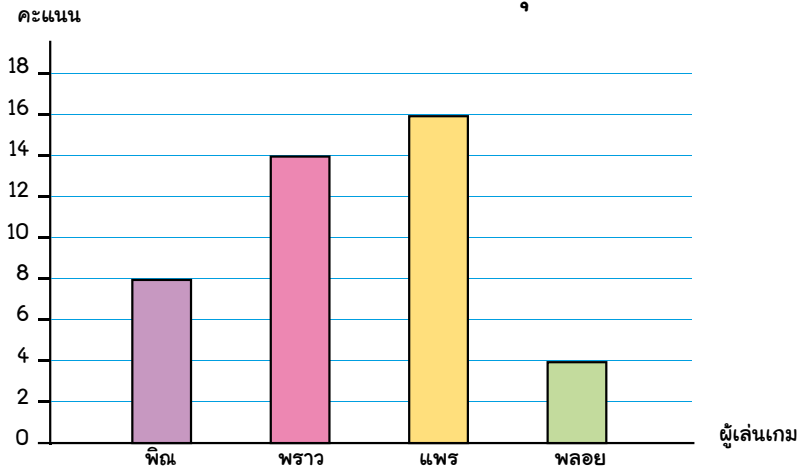
4 ตรวจสอบคำตอบ

- เราอาจใช้ตัวนับ 12 ตัว แทนลูกฟุตบอล แล้วใช้ตัวนับอีก 8 ตัว แทนลูกเบสบอล แล้วนับจำนวนทั้งหมด จะได้จำนวนลูกเบสบอล 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20

- แล้วใส่เพิ่มอีก 12 ตัว แทนลูกฟุตบอล จากนั้นนับจำนวนทั้งหมด จะได้ $20 + 12 = 32$ เป็นคำตอบที่ถูกต้อง

ตัวอย่างโจทย์ปัญหา เช่น

พรากับเพื่อนกำลังเล่นเกมการศึกษาเกมหนึ่ง พรานำผลการเรียนมาเขียนเป็นกราฟแท่ง จากกราฟถามว่า ใครได้คะแนนสูงที่สุด ใครได้คะแนนน้อยที่สุด

เราใช้ขั้นตอนการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา (Polya) ดังนี้

1 ทำความเข้าใจปัญหา

ประการแรก : โจทย์ถามอะไร

ใครได้คะแนนมากที่สุด ใครได้คะแนนน้อยที่สุด

ประการที่สอง : เรารู้อะไรจากโจทย์บ้าง

พินได้	8	คะแนน
พรานได้	14	คะแนน
แพรได้	16	คะแนน
พลอยได้	4	คะแนน

2 วางแผนแก้ปัญหา

เลือกใช้ยุทธวิธีช่วยคิดที่ 6 : การทำในรูปอย่างง่าย
ใช้กราฟแท่งถือเป็นหนทางที่ง่ายกว่าในการเปรียบเทียบจำนวน

3 ลงมือแก้ปัญหา

มองหรือพิจารณากราฟแท่งเพื่อแก้ปัญหา
พิจารณาความสูงของกราฟแท่ง
กราฟแท่งสูงที่สุด คือคะแนนของแพร
กราฟแท่งต่ำที่สุด คือคะแนนของพลอย

4 ตรวจสอบคำตอบ

คำตอบนี้สมเหตุสมผลหรือไม่
โดยนำคะแนนทั้งหมดมาวางเรียงจากน้อยไปหามาก
 $4 < 8 < 14 < 16$
ใครได้คะแนนน้อยที่สุด (4 คะแนน) พลอย
ใครได้คะแนนมากที่สุด (16 คะแนน) แพร

ตัวอย่างโจทย์ปัญหา เช่น

ทำงานเลี้ยงของฟลุค เอ็มถือลูกโป่งสีแดง สีเหลือง และสีเขียวนำมาประดิษฐ์เป็นหมวกและดอกไม้จากลูกโป่งเหล่านี้ มีวิธีที่เป็นไปได้ที่เอ็มจะนำลูกโป่งมาทำหมวกและดอกไม้

เราใช้ขั้นตอนการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา (Polya) ดังนี้

1 ทำความเข้าใจปัญหา

ประการแรก : โจทย์ถามอะไร

มีวิธีที่เป็นไปได้ที่เอ็มจะนำลูกโป่งมาทำหมวกและดอกไม้

ประการที่สอง : เรารู้อะไรจากโจทย์บ้าง

เอ็มมีลูกโป่งสีแดง สีเหลือง และสีเขียวนำมา

เอ็มต้องการนำลูกโป่งมาทำหมวกและดอกไม้

2 วางแผนแก้ปัญหา

เลือกใช้ยุทธวิธีช่วยคิดที่ 6 : การทำในรูปอย่างง่าย
สร้างเป็นรายการเพื่อแสดงความแตกต่างที่เป็นไปได้

3 ลงมือแก้ปัญหา

เริ่มจากสีแรกก่อน แล้วเขียนตัวเลือกให้ครบ

หมวก	สีแดง
ดอกไม้	สีแดง
หมวก	สีเหลือง
ดอกไม้	สีเหลือง
หมวก	สีเขียว
ดอกไม้	สีเขียว

4 ตรวจสอบคำตอบ

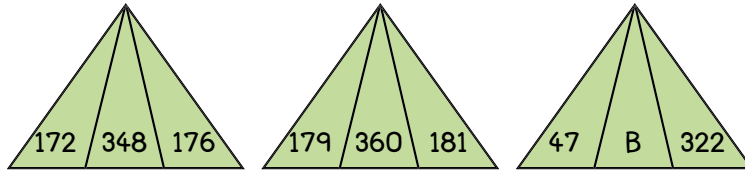
นับตัวเลือกแสดงว่ามี 6 วิธีที่แตกต่างกัน

$$\begin{array}{rcccccc} \text{ใช้จำนวนสี} & \times & \text{จำนวนสิ่งของ} & = & \text{จำนวนวิธี} \\ 3 & \times & 2 & = & 6 \end{array}$$

Creative Mathematics

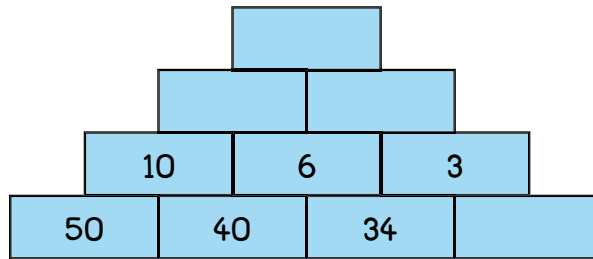
ข้อ 1

ให้หาค่าของ B

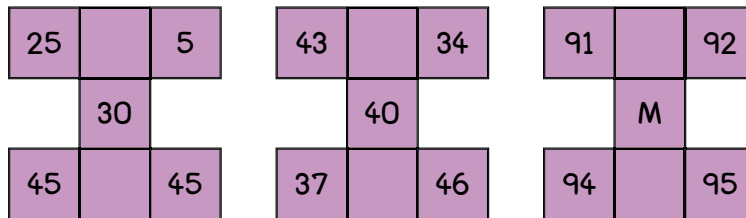
ข้อ 2

ให้หาจำนวนที่หายไปในช่วงว่าง

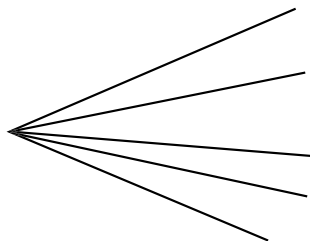
ข้อ 3

ให้หาค่าของ M

ข้อ 4

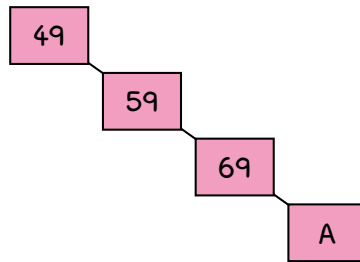
มีมุมแหลมกี่มุม

ข้อ 5

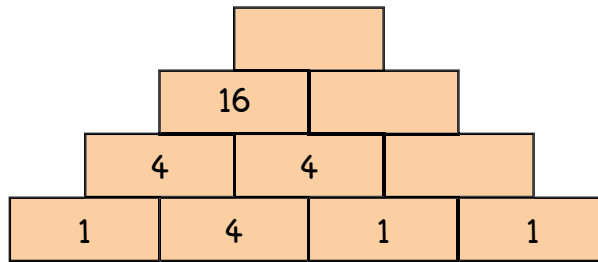
ให้หาค่าของ A

ข้อ 6

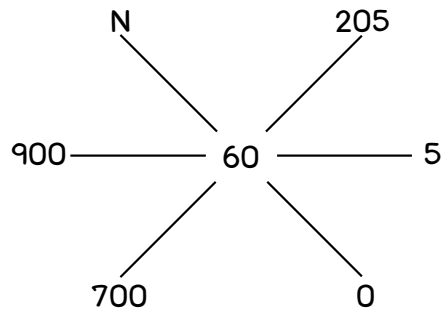
ให้หาจำนวนที่หายไปช่องว่าง

ข้อ 7

ให้หาค่าของ N

ข้อ 8

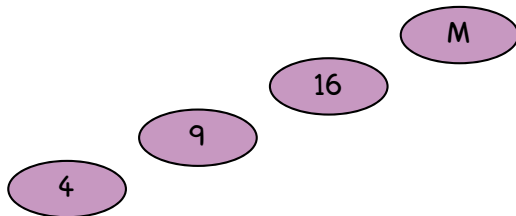

ให้หาค่าของ V

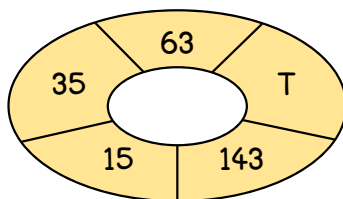
8, 16, 24, 32, V

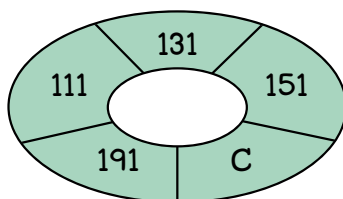
ให้หาค่าของ M

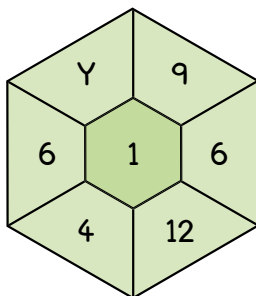
ให้หาค่าของ T

ให้หาค่าของ C

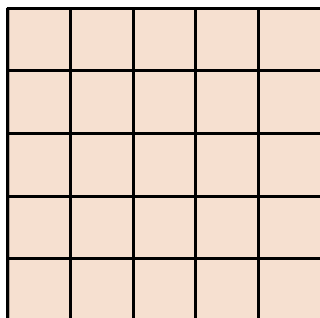
ให้หาค่าของ Y

ข้อ 13

มีรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสกี่รูป ถ้าแต่ละ เล็ก ๆ เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส

ข้อ 14

ให้หาจำนวนที่หายไปในช่วงว่าง

38 190 5

17 153 9

31 8

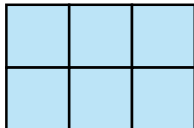
ข้อ 15

มีรูปสี่เหลี่ยมมุมฉากกี่รูป

ข้อ 16

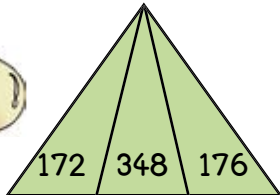
มีรูปสี่เหลี่ยมมุมฉากกี่รูป

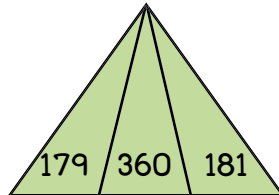
เฉลย Creative Mathematics

ข้อ 1

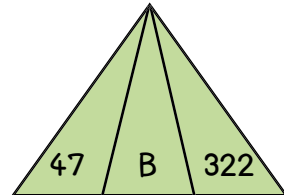
ให้หาค่าของ B

$$172 + 176 = 348$$

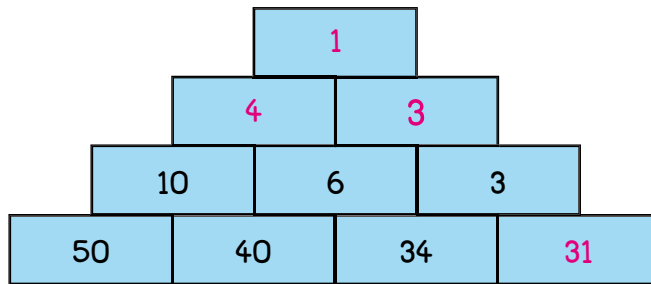
$$179 + 181 = 360$$

$$47 + 322 = 369 = B$$

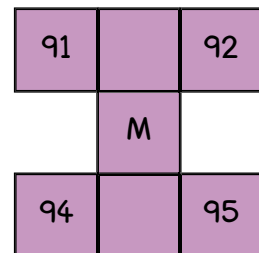
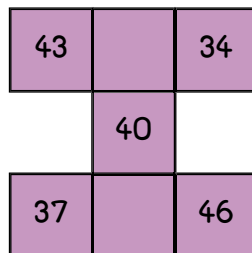
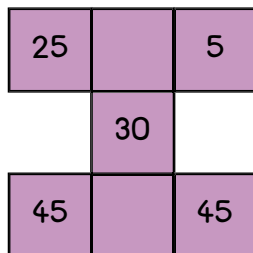
ข้อ 2

ให้หาจำนวนที่หายไปในช่วงว่าง

ข้อ 3

ให้หาค่าของ M

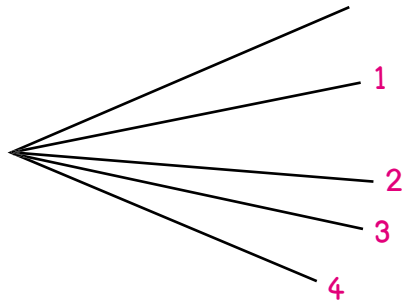
$$\frac{91 + 92 + 94 + 95}{4} = 93$$

$$\therefore M = 93$$

ข้อ 4

มีมุมแหลมกี่มุม

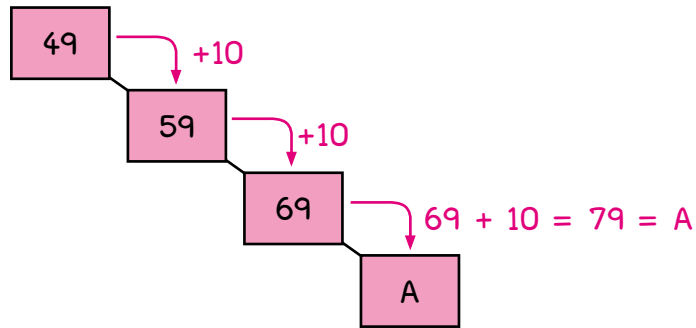

มีมุมแหลม $1 + 2 + 3 + 4 = 10$ มุม

ข้อ 5

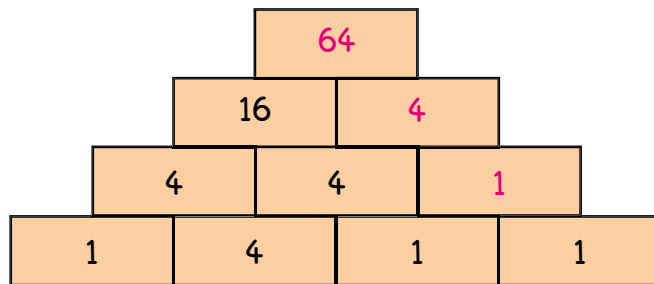
ให้หาค่าของ A

ข้อ 6

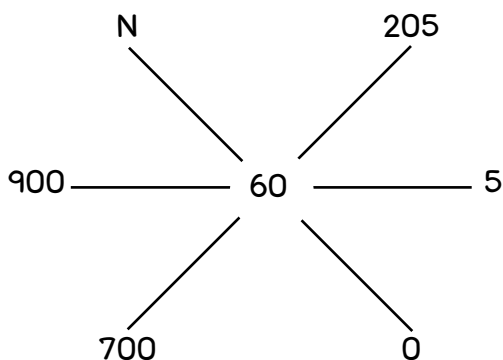
ให้หาจำนวนที่หายไป ช่องว่าง

ข้อ 7

ให้หาค่าของ N

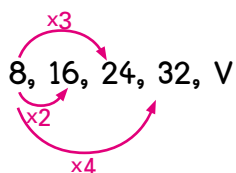
$$N + 60 + 0 = 965$$

$$N = 905$$

ข้อ 8

ให้หาค่าของ V

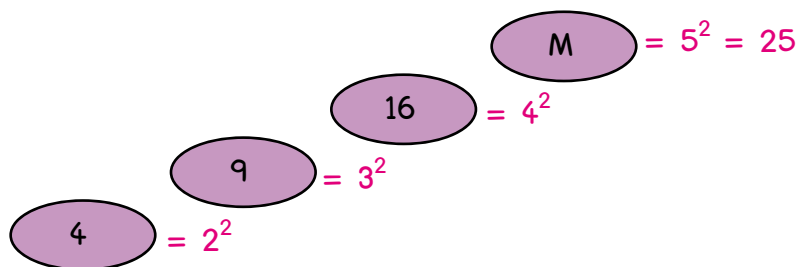
$$\therefore V = 8 \times 5$$

$$V = 40$$

ข้อ 9

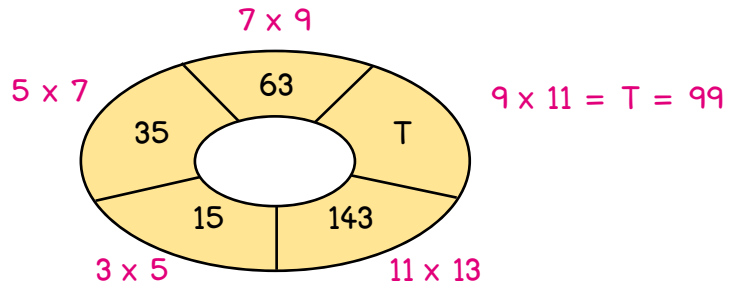

ให้หาค่าของ M

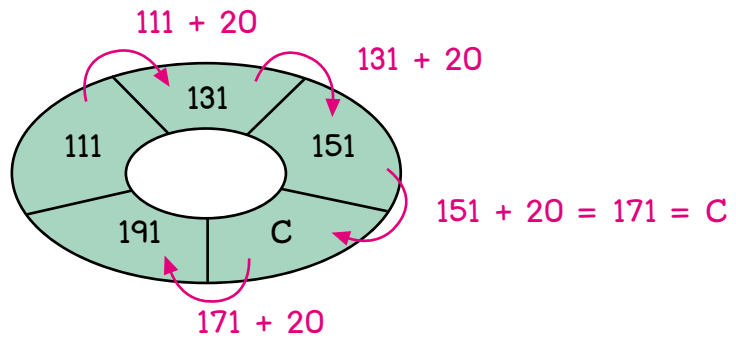
ข้อ 10

ให้หาค่าของ T

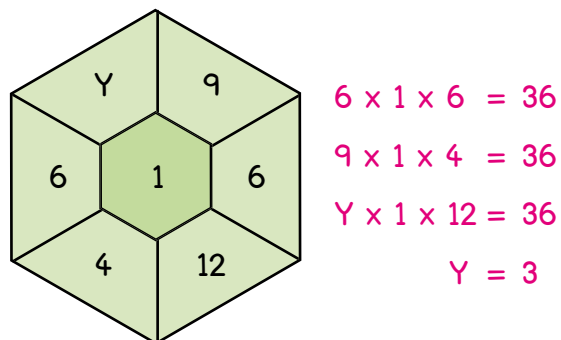
ข้อ 11

ให้หาค่าของ C

ข้อ 12

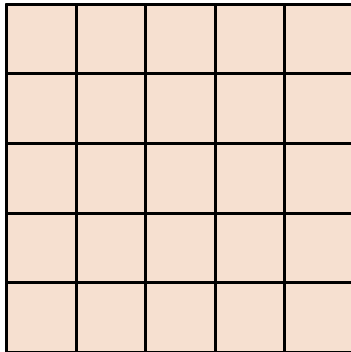
ให้หาค่าของ Y

ข้อ 13

มีรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสที่รูป ถ้าแต่ละ $\square$ เล็ก ๆ เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส

มีรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส

$$1 \times 1 = 5^2 = 25$$

$$2 \times 2 = 4^2 = 16$$

$$3 \times 3 = 3^2 = 9$$

$$4 \times 4 = 2^2 = 4$$

$$5 \times 5 = 1^2 = 1$$

$$\text{รวม} = 55 \text{ รูป}$$

ข้อ 14

ให้หาจำนวนที่หายไปในช่วงว่าง

$$\begin{array}{|c|c|c|} \hline 38 & 190 & 5 \\ \hline \end{array}$$

$$38 \times 5 = 190$$

$$\begin{array}{|c|c|c|} \hline 17 & 153 & 9 \\ \hline \end{array}$$

$$17 \times 9 = 153$$

$$\begin{array}{|c|c|c|} \hline 31 & 248 & 8 \\ \hline \end{array}$$

$$31 \times 8 = 248$$

ข้อ 15

มีรูปสี่เหลี่ยมมุมฉากที่รูป

มีรูปสี่เหลี่ยมมุมฉาก

$$1 + 2 + 3 + 4 + 5 = \frac{5 \times (5+1)}{2}$$

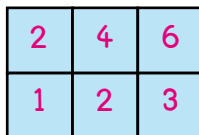
$$= \frac{5 \times 6}{2}$$

$$= 15 \text{ รูป}$$

ข้อ 16

มีรูปสี่เหลี่ยมมุมฉากที่รูป

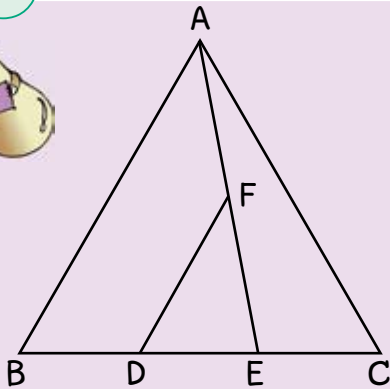

$$\text{มีรูปสี่เหลี่ยมมุมฉาก} = 1 + 2 + 3 + 2 + 4 + 6$$

$$= 18 \text{ รูป}$$

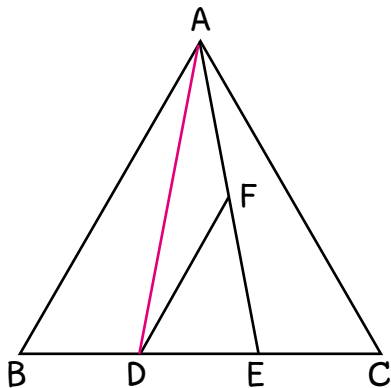
แบบฝึกหัดท้ายเล่ม

ข้อ 1

ABC เป็นรูปสามเหลี่ยมรูปหนึ่ง BD, DE และ EC มีความยาว 4, 8 และ 4 เซนติเมตร ตามลำดับ F เป็นจุดกึ่งกลางด้าน AE ถ้าความสูงของรูปสามเหลี่ยม ABC เท่ากับ 6 เซนติเมตร เมื่อกำหนด BC เป็นฐาน ให้หาพื้นที่รูปสามเหลี่ยม DEF

เฉลย

พื้นที่รูป $\triangle ADE$

รูป $\triangle ABC$; BC

$\therefore$ พื้นที่รูป $\triangle DEF$

ลากเส้น AD

AF = FE

พื้นที่รูป $\triangle DEF =$ พื้นที่รูป $\triangle ADF$

พื้นที่รูป $\triangle DEF = \frac{1}{2}$ พื้นที่รูป $\triangle ADE$

BD = 4 เซนติเมตร

DE = 8 เซนติเมตร

EC = 4 เซนติเมตร

$= \frac{1}{2}$ พื้นที่รูป $\triangle ABC$

$= 4 + 8 + 4 = 16$ เซนติเมตร

$= \frac{1}{2}$ พื้นที่รูป $\triangle ADE$

$= \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} \text{ พื้นที่รูป } \triangle ABC \right)$

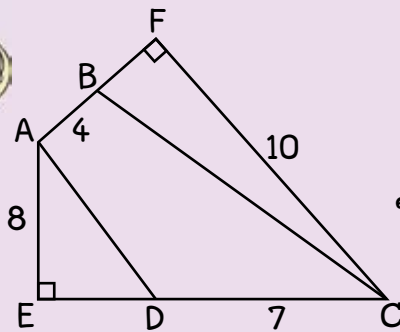
$= \frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} \times 16 \times 6 \right)$

$= \frac{1}{2} \times 24$

$= 12$ ตารางเซนติเมตร

ตอบ 12 ตารางเซนติเมตร

ข้อ 2

AFCE เป็นรูปสี่เหลี่ยมรูปหนึ่ง

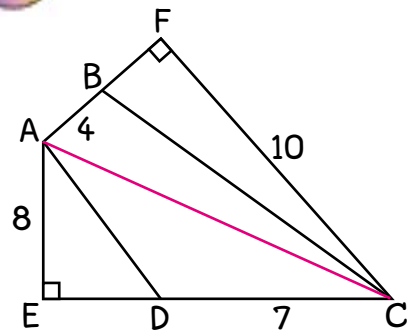
AB = 4 เซนติเมตร AE = 8 เซนติเมตร

FC = 10 เซนติเมตร DC = 7 เซนติเมตร

$\hat{AFC} = 90^\circ$, $\hat{AED} = 90^\circ$

ให้หาพื้นที่รูปสี่เหลี่ยม ABCD

เฉลย

ลากเส้น AC

$$\begin{aligned}\text{พื้นที่รูป } \triangle ABC &= \frac{1}{2} \times AB \times FC \\ &= \frac{1}{2} \times 4 \times 10 \\ &= 20 \text{ ตารางเซนติเมตร}\end{aligned}$$

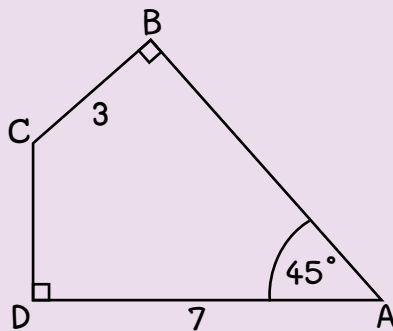
$$\begin{aligned}\text{พื้นที่รูป } \triangle ADC &= \frac{1}{2} \times DC \times AE \\ &= \frac{1}{2} \times 7 \times 8 \\ &= 28 \text{ ตารางเซนติเมตร}\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{พื้นที่รูป } \square ABCD &= 20 + 28 \\ &= 48 \text{ ตารางเซนติเมตร}\end{aligned}$$

ตอบ 48 ตารางเซนติเมตร

ข้อ 3

ABCD เป็นรูปสี่เหลี่ยมรูปหนึ่ง

$$\hat{CBA} = \hat{CDA} = 90^\circ$$

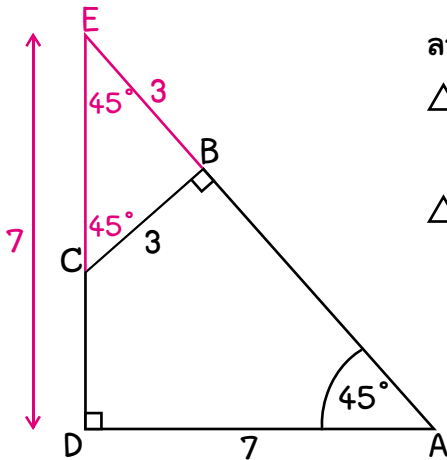
BC = 3 เซนติเมตร

AD = 7 เซนติเมตร

$$\hat{DAB} = 45^\circ$$

ให้หาพื้นที่รูป □ ABCD

เฉลย

ลากเส้น DC, AB ออกไปพบกันที่จุด E

$\triangle ADE$ เป็น $\triangle$ หน้าจั่ว

$$AD = DE = 7 \text{ เซนติเมตร } \hat{EDA} = 90^\circ$$

$\triangle BCE$ เป็น $\triangle$ หน้าจั่ว

$$BC = BE = 3 \text{ เซนติเมตร } \hat{EBC} = 90^\circ$$

$$\text{พื้นที่รูป } \square ABCD = \text{พื้นที่รูป } \triangle ADE - \text{พื้นที่รูป } \triangle BCE$$

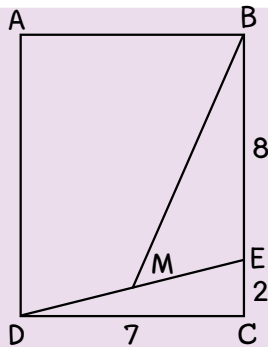
$$= \frac{1}{2} \times 7 \times 7 - \frac{1}{2} \times 3 \times 3$$

$$= 24.5 - 4.5$$

$$= 20 \text{ ตารางเซนติเมตร}$$

ตอบ 20 ตารางเซนติเมตร

ข้อ 4

ABCD เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า

CD = 7 เซนติเมตร

BE = 8 เซนติเมตร

EC = 2 เซนติเมตร

M เป็นจุดกึ่งกลางด้าน DE ลาก BM

ให้หาพื้นที่รูป □ ABMD กี่ตารางเซนติเมตร

เฉลย

ลากเส้นตรง MC

$$\begin{aligned} \text{พื้นที่รูป } \triangle DCE &= \frac{1}{2} \times \text{ฐาน} \times \text{สูง} \\ &= \frac{1}{2} \times 7 \times 2 \\ &= 7 \text{ ตารางเซนติเมตร} \end{aligned}$$

DM = ME

$$\text{พื้นที่รูป } \triangle DMC = \text{พื้นที่รูป } \triangle MEC = \frac{7}{2} = 3.5 \text{ ตารางเซนติเมตร}$$

EC = 2 เซนติเมตร

BE = 8 เซนติเมตร

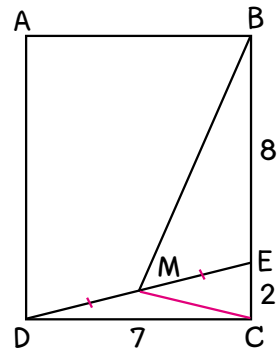
BE = ยาวเป็น 4 เท่าของ EC

$$\begin{aligned} \text{พื้นที่รูป } \triangle MEB &= 4 \text{ เท่าพื้นที่รูป } \triangle MEC \\ &= 4 \times 3.5 \\ &= 14.0 \text{ ตารางเซนติเมตร} \end{aligned}$$

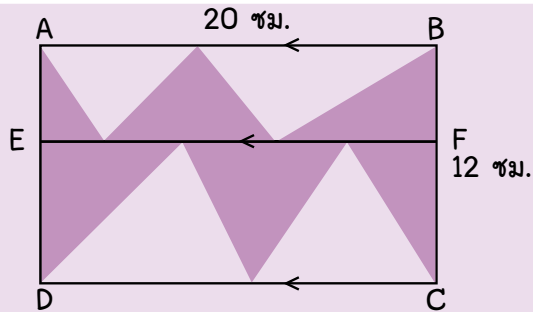
∴ พื้นที่รูป □ ABMD

$$\begin{aligned} &= \text{พื้นที่รูป } \square ABCD - \text{พื้นที่รูป } \triangle MEB - \text{พื้นที่รูป } \triangle DCE \\ &= (7 \times 10) - (14) - (7) \\ &= 49 \text{ ตารางเซนติเมตร} \end{aligned}$$

ตอบ 49 ตารางเซนติเมตร

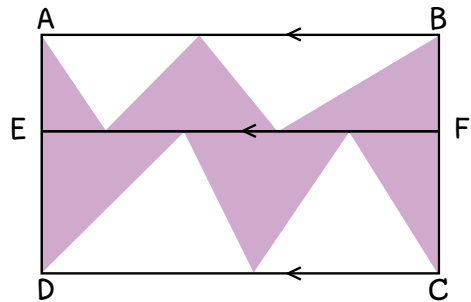

ข้อ 5

ABCD เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า $AB = 20$ เซนติเมตร และ $BC = 12$ เซนติเมตร ให้หาพื้นที่ที่ถูกแรเงา

เฉลย

เมื่อ $\square ABCD$

เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า

$AB \parallel EF \parallel DC$

$\square ABFE$ เป็นรูป $\square$ ผืนผ้า มีรูป $\triangle$ ที่ถูกแรเงา 3 รูป ที่มีความยาวฐานรวมกันเท่ากับความยาว EF และมีความสูง BF

$\therefore$ พื้นที่รวมของรูป $\triangle$ ทั้งสามรูป เท่ากับ $\frac{1}{2}$ พื้นที่รูป $\square ABFE$

ในทำนองเดียวกัน

พื้นที่รวมของรูป $\triangle$ ทั้งสามรูปภายใน $\square EFCD$

ก็จะมีค่าเท่ากับ $\frac{1}{2}$ พื้นที่รูป $\square EFCD$

จะได้ว่า

$$\begin{aligned}
 \text{พื้นที่รูปที่ถูกแรเงาทั้งหมด} &= \frac{1}{2} \text{ พื้นที่ } \square ABCD \\
 &= \frac{1}{2} (20 \times 12) \\
 &= 120 \text{ ตารางเซนติเมตร}
 \end{aligned}$$

ตอบ 120 ตารางเซนติเมตร

ข้อ 6

กล่องใบที่หนึ่งมีลูกบอลสีน้ำเงิน 3 ลูก สีขาว 3 ลูก กล่องใบที่สองมีลูกบอลสีน้ำเงิน 4 ลูก สีขาว 2 ลูก ถ้าสุ่มหยิบลูกบอลจากทั้งสองกล่องกล่องละ 1 ลูกโดยไม่ใส่คืน จะมีวิธีหยิบลูกบอลที่ได้สีต่างกันกี่วิธี

เฉลย

ให้ B b เป็นลูกบอลสีน้ำเงินในกล่องใบที่หนึ่งและกล่องใบที่สอง และให้ W w เป็นลูกบอลสีขาวในกล่องใบที่หนึ่งและกล่องใบที่สอง ตามลำดับ

กล่องใบที่หนึ่ง	กล่องใบที่สอง	วิธีหยิบลูกบอลต่างสี
B1	b1	โอกาสครั้งที่ 1 B1 b1, B1 b2, B1 b3, B1 b4, B1 w1, B1 w2
B2	b2	โอกาสครั้งที่ 2 B2 b2, B2 b3, B2 b4, B2 w1, B2 w2
B3	b3	โอกาสครั้งที่ 3 B3 b3, B3 b4, B3 w4, B3 w2
W1	b4	โอกาสครั้งที่ 4 W1 b4, W1 w1, w1, w2
W2	w1	โอกาสครั้งที่ 5 W2 w1, W2 w2
W3	w2	โอกาสครั้งที่ 6 W3 w2

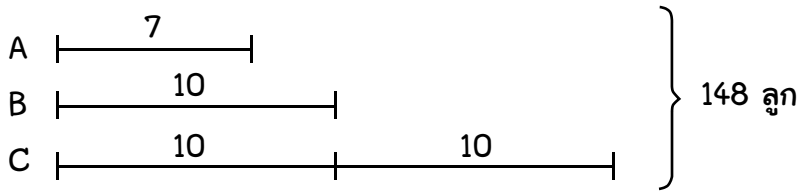
ตอบ จะมีวิธีหยิบลูกบอลต่างสีกัน 7 วิธี

ข้อ 7

A มีลูกหินเป็น $\frac{7}{10}$ ของ B และ B มีลูกหินเป็น $\frac{1}{2}$ ของ C ถ้า A, B และ C มีลูกหินรวมกัน 148 ลูก A มีลูกหินกี่ลูก

เฉลย

$$37 \text{ ส่วน} = 148 \text{ ลูก}$$

$$1 \text{ ส่วน} = \frac{148}{37} = 4 \text{ ลูก}$$

$$7 \text{ ส่วน} = 28 \text{ ลูก}$$

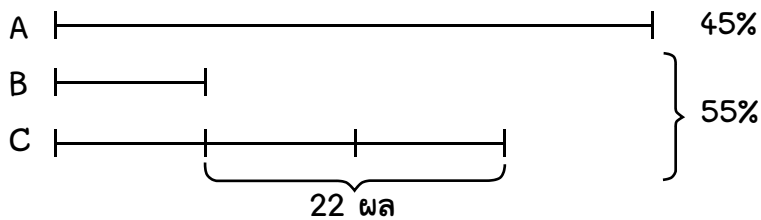
ตอบ A มีลูกหิน 28 ลูก

ข้อ 8

แบ่งส้มจำนวนหนึ่งให้ A, B และ C โดย A ได้ไป 45% ของจำนวนส้มทั้งหมด ที่เหลือแบ่งให้ B และ C ในอัตราส่วน 1 : 3 ตามลำดับ โดย C ได้ส้มมากกว่า B 22 ผล ส้มทั้งหมดมีกี่ผล

เฉลย

ส้ม 55%   เท่ากับส้ม 44 ผล

ส้ม 1%   เท่ากับส้ม $\frac{44}{55}$ ผล

ส้ม 45%   เท่ากับส้ม $\frac{44}{55} \times 45$

$\therefore$ ส้ม 45%   เท่ากับส้ม 36 ผล

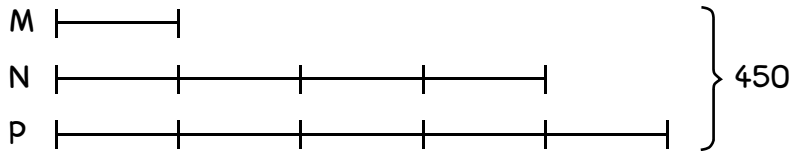
ตอบ ส้มทั้งหมดมี $44 + 36 = 80$ ผล

ข้อ ๑

M, N และ P เป็นนักสะสมแสตมป์ โดย M มีแสตมป์ 25% ของจำนวนแสตมป์ที่ N มี และ N มีแสตมป์ 80% ของจำนวนแสตมป์ที่ P มี ทั้งสามคนมีแสตมป์รวมกัน 450 ดวง ถ้า P ให้แสตมป์เพื่อนคนอื่นไป 20% ของแสตมป์ที่ตนเองมีอยู่ P จะเหลือแสตมป์มากกว่า M กี่ดวง

เฉลย

ทั้งสามคนมีแสตมป์รวมกัน 450 ดวง

แต่ละคนมีแสตมป์ ดังนี้

$$M = \frac{1}{10} \times 450 = 45 \text{ ดวง}$$

$$N = \frac{4}{10} \times 450 = 180 \text{ ดวง}$$

$$P = \frac{5}{10} \times 450 = 225 \text{ ดวง}$$

P ให้แสตมป์เพื่อนคนอื่นไป 20% หรือให้ไป 1 ส่วน คือ 45 ดวง

ดังนั้น P จึงเหลือแสตมป์เป็น 4 ส่วน ซึ่งมากกว่า M อยู่ 2 ส่วน

∴ P จึงมีแสตมป์มากกว่า M จำนวน 90 ดวง

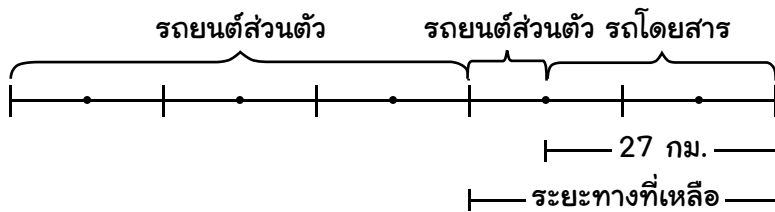
ตอบ 90 ดวง

ข้อ 10

บรรทัดและครอบครัวเดินทางมาจากบ้านพักไปยังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งหนึ่งโดยรถยนต์ส่วนตัว เมื่อเดินทางได้ $\frac{3}{5}$ ของระยะทางทั้งหมดพักรับประทานอาหารกลางวันแล้วเดินทางต่อไปอีก $\frac{1}{4}$ ของระยะทางที่เหลือ ปรากฏว่ารถเสียต้องเดินทางด้วยรถโดยสารประจำทางอีก 27 กิโลเมตร จึงถึงสถานที่ท่องเที่ยว จงหาระยะทางจากบ้านพักของบรรทัดถึงสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนั้น

เฉลย

ระยะทางทั้งหมดแบ่งได้เป็น 10 ส่วน

1 ส่วน = 9 กิโลเมตร

10 ส่วน = 90 กิโลเมตร

ตอบ 90 กิโลเมตร

ข้อ 11

$7^{3523} \times 2^{3523}$ ผลลัพธ์ของเลขจำนวนนี้มีหลักหน่วยเป็นเลขอะไร

เฉลย

วิธีพิจารณาแบบรูป

เลขโดดฐาน 7 ยกกำลัง	เลขโดดฐาน 2 ยกกำลัง
$7^1 = 7$	$2^1 = 2$
$7^2 = 49$	$2^2 = 4$
$7^3 = 343$	$2^3 = 8$
$7^4 = 2401$	$2^4 = 16$
$7^5 = 16807$	$2^5 = 32$
$7^6 = 117649$	$2^6 = 64$
$7^7 = 823543$	$2^7 = 128$
$7^8 = 5764801$	$2^8 = 256$

แบบรูปของเลขโดด 7 ยกกำลังคือ	แบบรูปของเลขโดด 2 ยกกำลังคือ
$\underbrace{7, 9, 3, 1, 7, 9, 3, 1, \dots}$ <p>ดังนั้น การพิจารณาหาเลขโดดหลักหน่วยจากการยกกำลังกระทำได้โดยนำจำนวนเลขยกกำลังหารด้วย 4 ถ้าหารแล้วได้ผลลัพธ์ ลงตัว เลขหลักหน่วย คือ 1 เศษ 1 เลขหลักหน่วยคือ 7 เศษ 2 เลขหลักหน่วยคือ 9 เศษ 3 เลขหลักหน่วยคือ 3</p>	$\underbrace{2, 4, 8, 6, 2, 4, 8, 6, \dots}$ <p>ดังนั้น การพิจารณาหาเลขโดดหลักหน่วยจากการยกกำลังกระทำได้โดยนำจำนวนเลขยกกำลังหารด้วย 4 ถ้าหารแล้วได้ผลลัพธ์ ลงตัว เลขหลักหน่วย คือ 6 เศษ 1 เลขหลักหน่วยคือ 2 เศษ 2 เลขหลักหน่วยคือ 4 เศษ 3 เลขหลักหน่วยคือ 8</p>

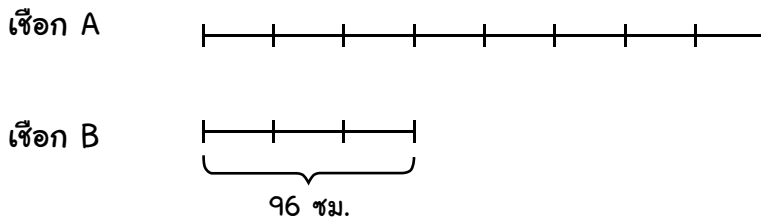
ดังนั้น $3523 \div 4$ จะเหลือเศษ 3
 เลขหลักหน่วยของ 7^{3523} คือ 3
 เลขหลักหน่วยของ 2^{3523} คือ 8
 $7^{3523} \times 2^{3523} = 4$
 ตอบ เลขหลักหน่วยของ $7^{3523} \times 2^{3523}$ คือ 4

ข้อ 12

อัตราส่วนความยาวของเชือก A ต่อความยาวของเชือก B เท่ากับ 8 : 3
ถ้าเชือก B มีความยาว 96 เซนติเมตร เชือก A ยาวกว่าเชือก B
กี่เซนติเมตร

เฉลย

$$3 \text{ ส่วน} = 96 \text{ เซนติเมตร}$$

$$1 \text{ ส่วน} = \frac{96}{3} = 32 \text{ เซนติเมตร}$$

$$8 \text{ ส่วน} - 3 \text{ ส่วน} = 5 \text{ ส่วน}$$

$$\begin{aligned} 5 \text{ ส่วน} &= 5 \times 32 \text{ เซนติเมตร} \\ &= 160 \text{ เซนติเมตร} \end{aligned}$$

∴ เชือก A ยาวกว่าเชือก B 160 เซนติเมตร

ตอบ 160 เซนติเมตร

ข้อ 13

อัตราส่วนการเก็บออมของ A, B และ C มีดังนี้

$$A : (B+C) = 1 : 4$$

$$C : (A+B) = 1 : 1$$

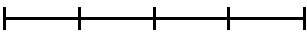
ถ้า B มีเงินน้อยกว่า C 60 บาท ถ้าว่ B มีเงินที่เก็บออมไว้เท่าไร

เฉลย

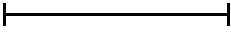

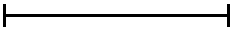
จาก $A : (B+C) = 1 : 4$

นั่นคือ A เป็น 1 ส่วน

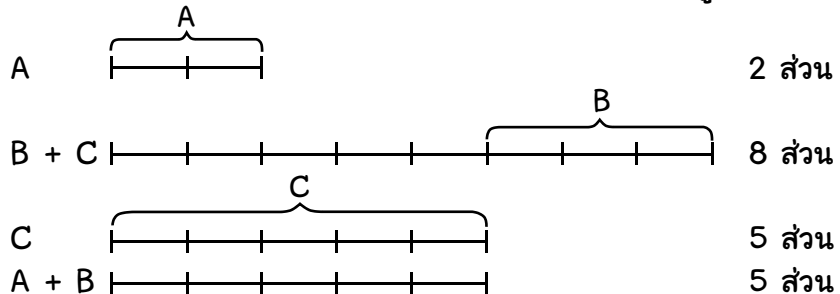
และ B + C เป็น 4 ส่วน

จาก $C : (A+B) = 1 : 1$

นั่นคือ C เป็น 1 ส่วน

และ A + B เป็น 1 ส่วน

เนื่องจากส่วนไม่เท่ากัน จึงทำส่วนให้เท่ากันได้เป็น 10 ส่วน ดังรูป

จะได้ว่า C มี 5 ส่วน และ B มี 3 ส่วน

$\therefore B < C$ อยู่ 2 ส่วน

จากเงื่อนไข 2 ส่วน เท่ากับ 60 บาท

B มี 3 ส่วน ฉะนั้น B มีเงินที่เก็บออม 90 บาท

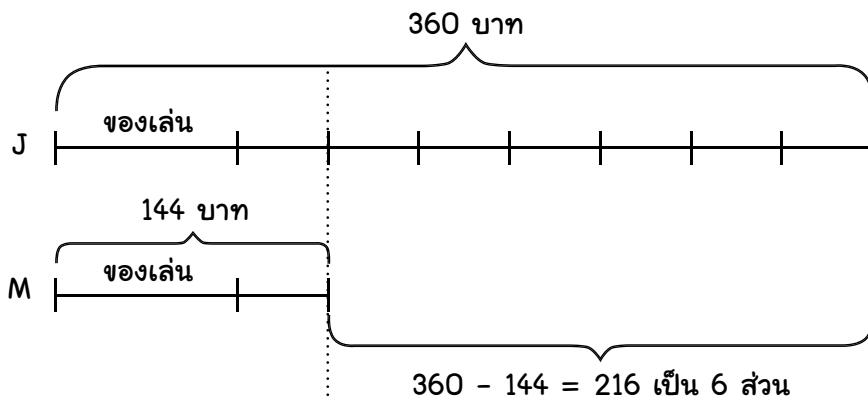
ตอบ 90 บาท

ข้อ 14

J มีเงิน 360 บาท M มีเงิน 144 บาท เขาทั้งสองคนซื้อของเล่นที่มีราคาเท่ากัน ทำให้ J มีเงินเหลือคิดเป็น 7 เท่าของเงินที่ M เหลืออยู่ ถามว่า ของเล่นราคาเท่าไร

เฉลย

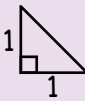
$$1 \text{ ส่วน คิดเป็น } 216 \div 6 = 36 \text{ บาท}$$

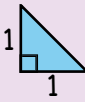
$$\therefore \text{ของเล่นราคา } 144 - 36 = 108 \text{ บาท}$$

ตอบ 108 บาท

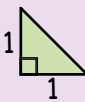
ข้อ 15

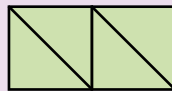

กำหนด เพื่อนำมาสร้างเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส เช่น

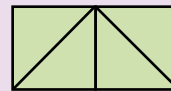
ถ้า นำ จำนวน 2 รูป สามารถสร้างเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสได้มากที่สุด 1 รูป ดังนี้

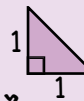

ถ้า นำ จำนวน 4 รูป สามารถสร้างเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสได้มากที่สุด 2 รูป ดังนี้

หรือ

ถ้า นำ จำนวน 24 รูป สามารถสร้างเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสได้มากที่สุดกี่รูป

เฉลย

จากรูป นำมาสร้างเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสได้ดังนี้

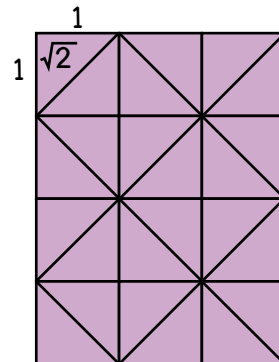
ขนาด 1×1 ได้ 12 รูป

ขนาด 2×2 ได้ 6 รูป

ขนาด 3×3 ได้ 2 รูป

ขนาด $\sqrt{2} \times \sqrt{2}$ ได้ 3 รูป

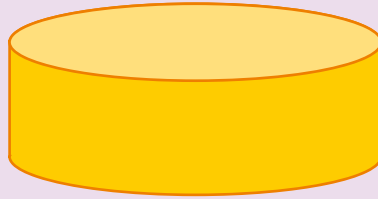
ตอบ 23 รูป

ข้อ 16

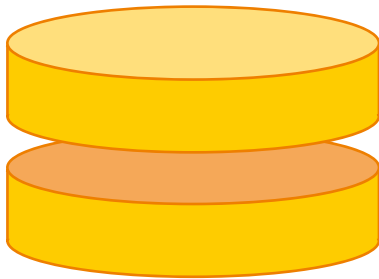
ถ้าแบ่งเค้กโดยใช้มีดตัด 5 ครั้ง ให้ได้จำนวนชิ้นเค้กที่เกิดจากการตัดมากที่สุด จะได้กี่ชิ้น

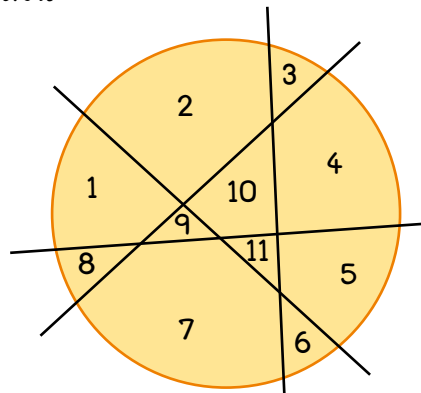
เฉลย

1. ตัดตามแนวนอน 1 ครั้ง
2. ตัดตามแนวตั้ง 4 ครั้ง ได้ 11 ชิ้น ดังนี้
รวมทั้งหมด 22 ชิ้น ดังนี้

ตัดตามแนวนอน

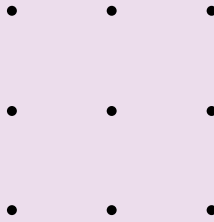
ตัดตามแนวตั้ง

ตอบ 22 ชิ้น

ข้อ 17

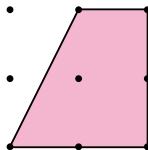
กำหนดจุด 9 จุด ดังรูป โดยที่ระยะห่างระหว่างจุดต่อจุดในแนวตั้ง และแนวนอนเท่ากัน ถ้าเขียนเส้นต่อจุดให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมคางหมู ภายในจุด 9 จุดนี้ จะได้จำนวนรูปสี่เหลี่ยมคางหมูมากที่สุดกี่รูป

เฉลย

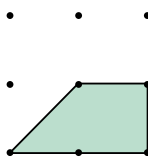

1. รูปที่จัดได้แบบที่ 1 เป็นดังนี้

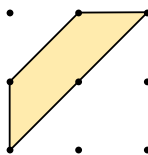
จัดได้ 8 รูป

2. รูปที่จัดได้แบบที่ 2 เป็นดังนี้

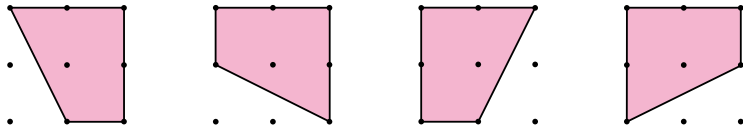
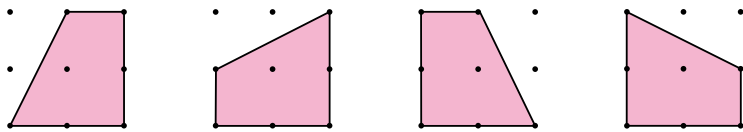
จัดได้ 16 รูป

3. รูปที่จัดได้แบบที่ 3 เป็นดังนี้

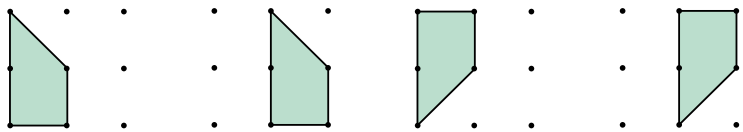
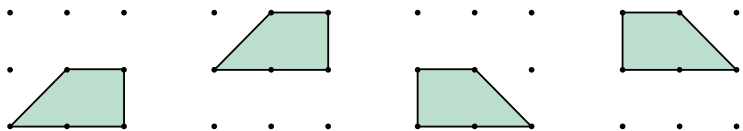

จัดได้ 4 รูป

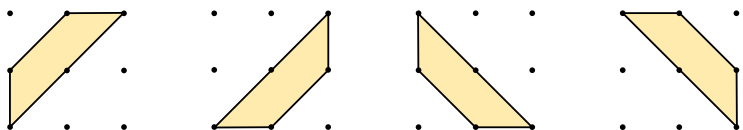
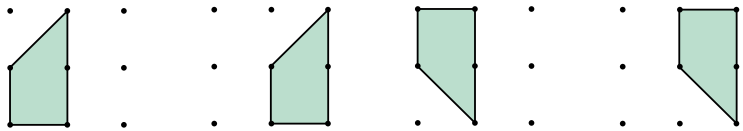
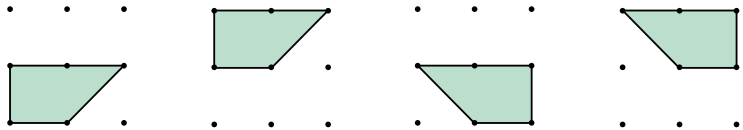
คือ

ได้ 8 รูป

ได้ 16 รูป

ได้ 4 รูป

ตอบ 28 แบบ

ข้อ 18

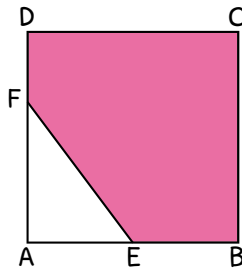

ABCD เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส E เป็นจุดกึ่งกลางของด้าน AB จุด F อยู่บนด้าน AD ทำให้ด้าน AD ยาวเป็น 3 เท่าของด้าน DF ถามว่า พื้นที่รูปห้าเหลี่ยม BCDFE คิดเป็นร้อยละเท่าไรของพื้นที่รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ABCD

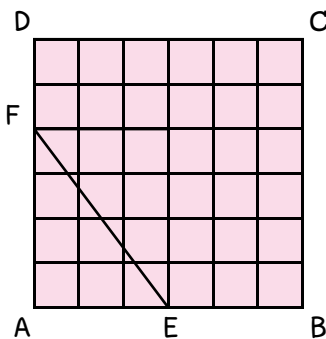
เฉลย

1. วาดภาพประกอบ

2. สร้างตารางเพื่อหาพื้นที่

$$\begin{aligned} \text{พื้นที่รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส} &= 6 \times 6 \\ &= 36 \text{ ตารางหน่วย} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{พื้นที่รูปสามเหลี่ยม AEF} &= \frac{1}{2} \times 4 \times 3 \text{ ตารางหน่วย} \\ &= 6 \text{ ตารางหน่วย} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{พื้นที่รูปห้าเหลี่ยม BCDFE} &= \text{พื้นที่รูป } \square \text{ ABCD} - \text{พื้นที่รูป } \triangle \text{ AEF} \\ &= 36 - 6 \text{ ตารางหน่วย} \\ &= 30 \text{ ตารางหน่วย} \end{aligned}$$

3. คิดเป็นร้อยละได้ดังนี้

$$\begin{aligned} &= \frac{30}{36} \times 100\% \\ &= 83\frac{1}{3}\% \text{ หรือ } 83.33\% \end{aligned}$$

ตอบ $83\frac{1}{3}\%$ หรือ 83.33%

ข้อ 19

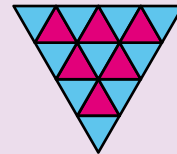
กำหนด $\triangle$ และ $\blacktriangle$ เป็นรูปสามเหลี่ยมด้านเท่าที่มีขนาดเท่ากัน และมีความยาวด้านละ 1 นิ้ว นำมาสร้างเป็นรูปสามเหลี่ยมด้านเท่าเป็นชุด ๆ วางตามลำดับ ดังรูป

ลำดับที่ 1

ลำดับที่ 2

ลำดับที่ 3

ถามว่า ถ้าต้องการสร้างรูปสามเหลี่ยมด้านเท่าที่มีความยาวด้านละ 2,005 นิ้ว ต้องใช้ลำดับที่ $\triangle$ และ $\blacktriangle$ อย่างละกี่รูป

เฉลย

พิจารณาจากตารางแสดงแบบรูป

ลำดับที่ (n)	1	2	3	...	2,004
ความยาวด้าน (n+1) (นิ้ว)	2	3	4	...	2,005
$\triangle$	1+2	1+2+3	1+2+3+4	...	1+2+3+...+2,005
$\blacktriangle$	1	1+2	1+2+3	...	1+2+3+...+2,004

$$\triangle = \frac{n(n+1)}{2} = \frac{2,005 \times 2,006}{2} = 2,011,015$$

$$\blacktriangle = \frac{n(n+1)}{2} = \frac{2,004 \times 2,005}{2} = 2,009,010$$

ตอบ มี $\triangle$ 2,011,015 รูป

มี $\blacktriangle$ 2,009,010 รูป

ข้อ 20

ให้หาผลบวกของจำนวน 3 หลักทั้งหมดทุกจำนวนที่เกิดขึ้นจากการนำเลขโดด 5, 6 และ 7 มาเรียงสลับกันไปมา (ห้ามใช้เลขโดดตัวใดตัวหนึ่งซ้ำกันในแต่ละจำนวน)

เฉลย

ผลบวกของจำนวน 3 หลัก ซึ่งเกิดจากเลขโดด 5, 6 และ 7

$$\begin{array}{r} 567 \\ 576^+ \\ 657^+ \\ 675^+ \\ 756^+ \\ 765^+ \\ \hline 3,996 \end{array}$$

ตอบ 3,996

ข้อ 21

ไฟกะพริบ 3 ดวง ดวงที่ 1 กะพริบทุก 6 วินาที หลังจากไฟดวงที่ 1 กะพริบ อีก 2 วินาที ไฟดวงที่ 2 จะกะพริบ หลังจากไฟดวงที่ 2 กะพริบ อีก 3 วินาที ไฟดวงที่ 3 จะกะพริบ ไฟทั้ง 3 ดวง จะมีโอกาสกะพริบพร้อมกันหรือไม่ ถ้ากะพริบพร้อมกันจะกะพริบพร้อมกันครั้งแรกในเวลากี่วินาที

เฉลย

ครั้งที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	-
ไฟดวงที่ 1	6	12	18	24	30	36	42	48	54	60	-
ไฟดวงที่ 2	8	14	20	26	32	38	44	50	56	62	-
ไฟดวงที่ 3	11	17	23	29	35	41	47	53	59	65	-

จะเห็นว่า ไฟดวงที่ 1 และ 2 กะพริบเมื่อเวลาเป็นจำนวนคู่ แต่ไฟดวงที่ 3 กะพริบเมื่อเวลาเป็นจำนวนคี่

ดังนั้นไฟทั้ง 3 ดวงไม่มีโอกาสกะพริบพร้อมกัน

ตอบ ดวงไฟทั้ง 3 ดวง ไม่มีโอกาสกะพริบพร้อมกัน

ข้อ 22

ถ้านำกระดาษรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส 5 แผ่น มาวางต่อกันจะมีวิธีการวาง
ที่แตกต่างกันได้กี่แบบตามเงื่อนไขดังนี้

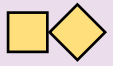
1. ลักษณะการวาง ใช้ได้

หรือ

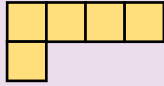
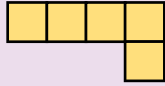

หรือ

ใช้ไม่ได้

2. ลักษณะการนับ เช่น

เหมือนกันให้นับ 1 แบบ

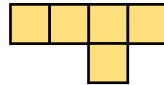
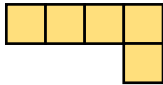
เฉลย

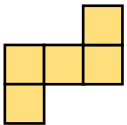
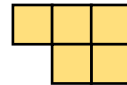
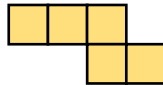
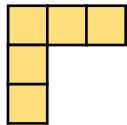
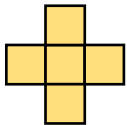
ฐาน 5 รูป

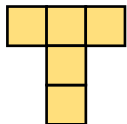
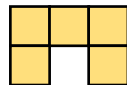
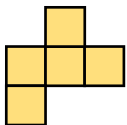
ฐาน 4 รูป

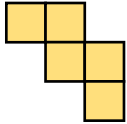
ฐาน 3 รูป

ฐาน 2 รูป

ฐาน 2 รูป

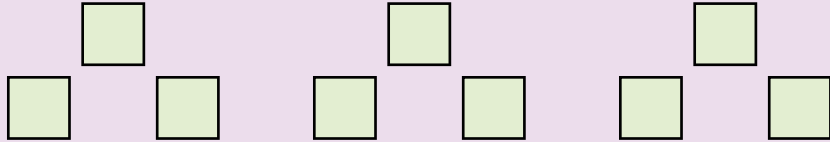

ตอบ 12 แบบ

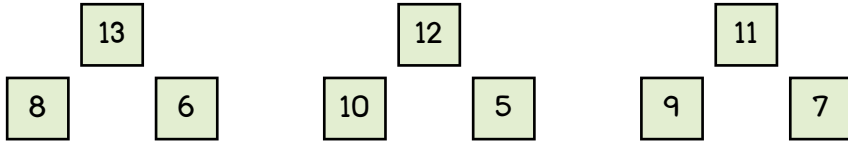
ข้อ 23

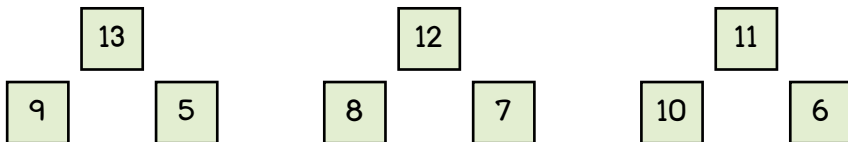
นำเลข 5 ถึง 13 ใส่ลงใน ทั้ง 3 ชุด เมื่อใส่เลขแล้วทำให้ผลรวมของทั้ง 3 ชุด มีค่าเท่ากัน

เฉลย

หรือ

ข้อ 24

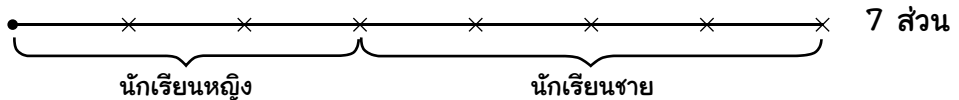

นักเรียนโรงเรียนหนึ่งมีนักเรียนหญิงเป็น $\frac{3}{7}$ ของนักเรียนทั้งหมด มีนักเรียนชายที่ชอบเล่นฟุตบอล $\frac{3}{8}$ ของนักเรียนชายทั้งหมด และชอบเล่นวอลเลย์บอล $\frac{1}{2}$ ของนักเรียนชายที่ชอบเล่นฟุตบอล ถ้ามีนักเรียนชายที่เล่นวอลเลย์บอลทั้ง 30 คน จงหาว่า นักเรียนในโรงเรียนนี้มีทั้งหมดกี่คน

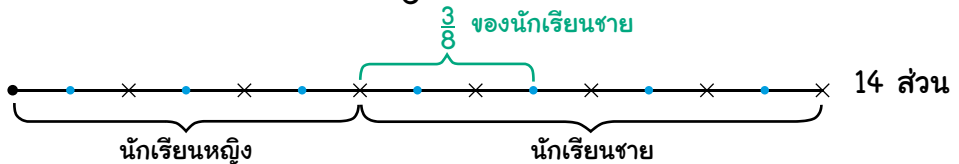
เฉลย

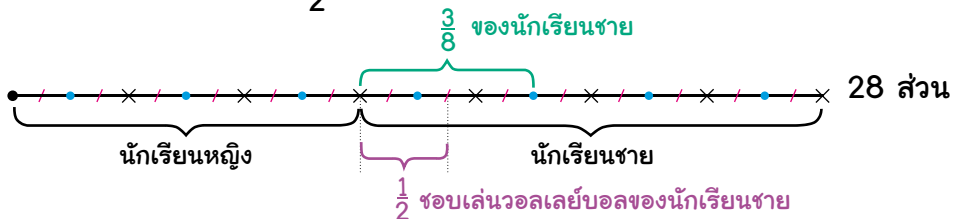
1. นักเรียนหญิง $\frac{3}{7}$ ของนักเรียนทั้งหมด

2. นักเรียนชายชอบเล่นฟุตบอล $\frac{3}{8}$ ของนักเรียนชายทั้งหมด

3. ชอบเล่นวอลเลย์บอล $\frac{1}{2}$ ของนักเรียนชายที่ชอบเล่นฟุตบอล

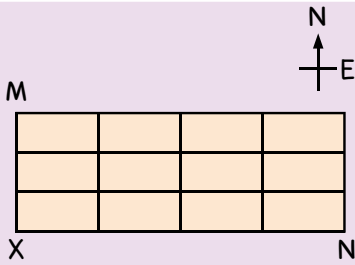
$$3 \text{ ส่วน} = 30 \text{ คน}$$

$$1 \text{ ส่วน} = \frac{30}{3} = 10 \text{ คน}$$

$$28 \text{ ส่วน} = 28 \times 10 = 280 \text{ คน}$$

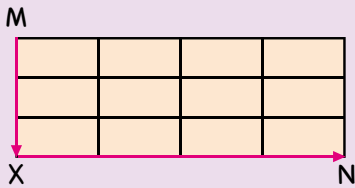
ตอบ 280 คน

ข้อ 25

ถ้าต้องการเดินทางจาก M ไป N โดยกำหนดว่า ถ้าเดินทางลงใต้ต้องเดินทางเป็นจำนวนคี่ และถ้าเดินทางไปทางทิศตะวันออกต้องเดินทางเป็นจำนวนคู่

ตัวอย่าง เช่น

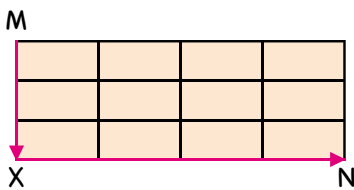
จากรูป เป็นการเดินทางจากจุด M ไปยังจุด N โดยที่การเดินทางจากจุด M มาจุด X จำนวน 3 ช่อง (เป็นจำนวนคี่) จากจุด X มาจุด N จำนวน 4 ช่อง (เป็นจำนวนคู่)

ให้หาว่า ถ้าเดินทางจาก M ไป N จะได้ทั้งหมดกี่เส้นทางที่แตกต่างกัน (นับรวมตัวอย่างด้วย)

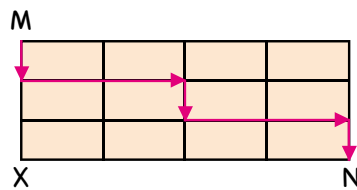
เฉลย

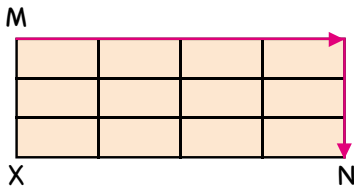
ทางที่ 1

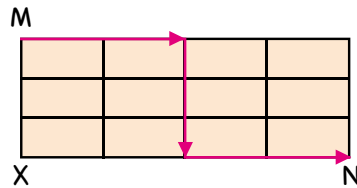
ทางที่ 2

ทางที่ 3

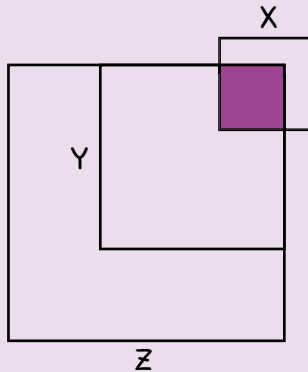
ทางที่ 4

ตอบ มีทั้งหมด 4 เส้นทางจาก M ไป N

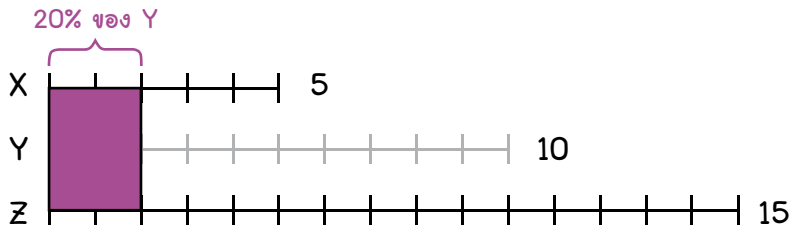
ข้อ 26

จากรูป ถ้าอัตราส่วนของความยาวของด้านของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส X, Y และ Z เป็น $1 : 2 : 3$ ถ้า 20% ของพื้นที่ Y ถูกแรเงา

ให้หาพื้นที่ที่ไม่ถูกแรเงา คิดเป็นร้อยละเท่าไรของพื้นที่ระนาบทั้งหมด (ไม่นับพื้นที่ที่ถูกทับซ้อน)

เฉลย

เนื่องจากจัตุรัส Y ทับอยู่บนจัตุรัส Z จึงไม่ต้องคิดพื้นที่จากรูป พื้นที่ที่ไม่ถูกแรเงาได้จาก $(13+3) = 16$ ส่วน จากทั้งหมด $(16+2) = 18$ ส่วน
 $\therefore$ พื้นที่ที่ไม่ถูกแรเงา $\frac{16}{18} \times 100 = 88 \frac{8}{9} \%$

ตอบ $88 \frac{8}{9} \%$

ข้อ 27

กำหนดให้ $N = \overline{abcde}$ เป็นจำนวนที่มีห้าหลัก เช่น ถ้า $a = 4$,
 $b = 0$, $c = 4$, $d = 7$, $e = 7$ จะได้ว่า

$$N = \overline{abcde} = 40,477$$

ถ้าให้ $\overline{ab} \times \overline{cde} = 42,042$ และ $\overline{abc} \times \overline{de} = 24,642$ แล้วให้หาค่า N

เฉลย

$$\overline{ab} \times \overline{cde} = 42,042 = 42 \times 1,001 = 6 \times 7 \times 13 \times 7 \times 11$$

ถ้า $\overline{ab} \times 42$ เป็นไปไม่ได้

เพราะ $\overline{cde} = 1,001$ เป็นจำนวนที่มี 4 หลัก

ถ้า $\overline{ab} = 49$ จะได้ว่า $\overline{ab} \times \overline{cde} = 49 \times 858$

แต่ $\overline{abc} \times \overline{de} = 24,642$

ดังนั้น $c \times e = 10x + 2$ จึงทำให้ $ab = 49$ เป็นไปไม่ได้

ถ้า $\overline{ab} = 66$, $\overline{ab} \times \overline{cde} = 66 \times 637$ และ $e \times e = 42$

จะได้ว่า $\overline{abc} \times \overline{de} = 666 \times 37 = 24,642$

$$\therefore N = 66,637$$

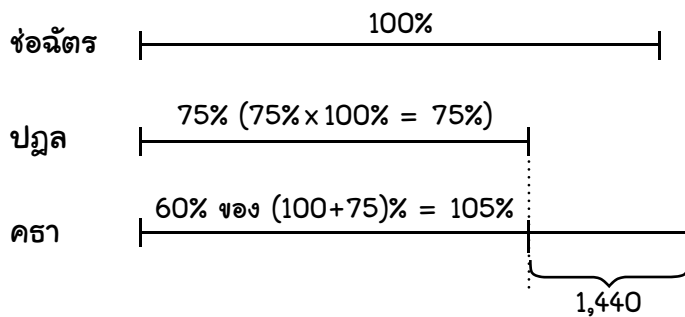
ตอบ 66,637

ข้อ 28

ปฏลมีเงินคิดเป็น 75% ของเงินเดือนชอฉัตร ครามีเงินคิดเป็น 60% ของเงินของปฏลกับชอฉัตรรวมกัน ถ้าปฏลมีเงินน้อยกว่าครา 1,440 บาท ถาถามว่า ชอฉัตรมีเงินเท่าไร

เฉลย

$$105\% - 75\% = 30\%$$

$$30\% \rightarrow 1,440 \text{ บาท}$$

$$1\% \rightarrow 1,440 \div 30 = 48 \text{ บาท}$$

$$100\% \rightarrow 48 \times 100 = 4,800 \text{ บาท}$$

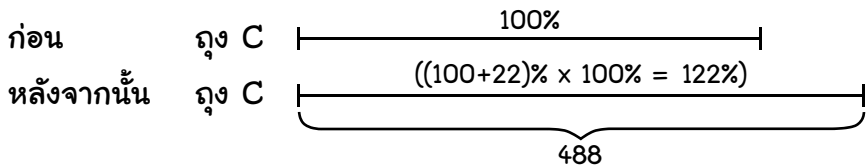
ตอบ ชอฉัตรมีเงิน 4,800 บาท

ข้อ 29

ถุง A มีลูกแก้วเป็นสองเท่าของถุง B ต่อมานำ 12% ของลูกแก้วของถุง A และ 20% ของลูกแก้วของถุง B ไปใส่ในถุง C ทำให้ลูกแก้วในถุง C เพิ่มขึ้นอีก 22% และพบว่าถุง C มีลูกแก้ว 488 ลูกถามว่า ขณะนี้ถุง A มีลูกแก้วกี่ลูก

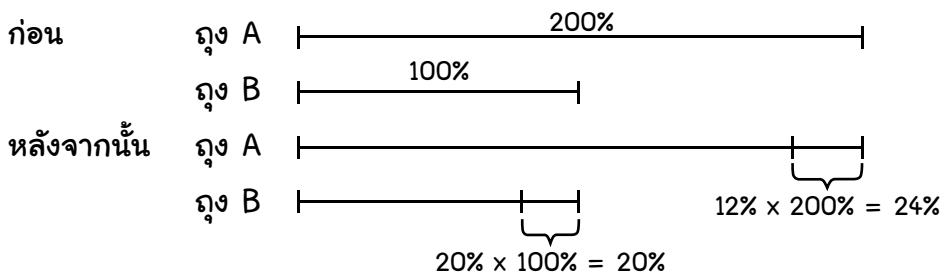
เฉลย

$$122\% \quad 488 \text{ ลูก}$$

$$1\% \quad 488 \div 122 = 4 \text{ ลูก}$$

$$22\% \quad 22 \times 4 = 88 \text{ ลูก}$$

$$24\% + 20\% = 44\%$$

$$1 = 88 \div 44 = 2 \text{ ลูก}$$

$$200\% - 44\% = 156\% \quad 156 \times 2 = 312 \text{ ลูก}$$

ตอบ 352 ลูก

ข้อ 30

ถ้านำเลขโดด 1, 2, 3, 4, 5 มาใส่ในตาราง 2×2 (

) โดยมีเงื่อนไขว่า

- 1) เลขโดดทางซ้ายมือต้องมีค่ามากกว่าเลขโดดทางขวามือในแนวนอนเดียวกัน และ
- 2) เลขโดดทางด้านบนต้องมีค่ามากกว่าเลขโดดทางด้านล่างในแนวตั้งเดียวกัน

ดังตัวอย่าง

5	3
4	2

ถูกต้องตามเงื่อนไข

5	3
2	4

ไม่ถูกต้องตามเงื่อนไข

ถามว่า จะมีทั้งหมดกี่วิธีที่จะใส่เลขโดด 1-5 ตามเงื่อนไขข้างต้น (นับรวมตัวอย่างด้วย)

เฉลย

5	4
3	2

5	4
3	1

5	4
2	1

5	3
4	2

5	3
4	1

5	3
2	1

5	2
3	1

5	2
4	1

4	3
2	1

4	2
3	1

ตอบ 10 วิธี

หนังสืออ้างอิง

Arcyurus. IQ Mindbenders. Malaysia; Arcturus Publishing Limited. 2009.

Budi Prasodjo, Linda Kristina. Mengongsong Olimpiade Matematika. Indonesia; PT. TEMPRINA MEDIA GRAFIKA. 2007.

Derrick Niederman. Math Puzzles for the clever mind. New Delhi; Sterling Publish Co.Inc. 2001.

L. Bai. Correct Maths A Problem-Solving Approach. Singapore; SNP Panpac Pte Ltd. 2003.

M Tyra & K Kundan. Practice Book on Quicker Maths. Delhi; BSC Publishing Co.Pvt.Ltd. 2007.

Peyyeti Rajakumar. MATH-MAGIC Book 2. Delhi; 80 GSM Parer with NCERT Watermark. 2007.

Rick Billstein. Maththematics. USA; McDougal Littell. 2005.

ปราโมทย์ ขจรภัย. HARCOURT คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6. กรุงเทพมหานคร; บริษัท แพลนปริทัศน์ จำกัด. 2547.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. คณิตสายสั้น. กรุงเทพมหานคร; โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. 2550.

<http://www.royim.go.th/th/knowledge/detail.php?id=206> (26 กันยายน 2553) ศ.ดร.กาญจนา นาคสกุล. ราชบัณฑิต สำนักศิลปกรรม ราชบัณฑิตยสถาน.

รายชื่อคณะกรรมการ

ที่ปรึกษา

1. นายชินภัทร ภูมิรัตน	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. นายสมเกียรติ ชอบผล	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. นายเสน่ห์ ขาวโต	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. นายชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. นางอรทัย มุลคำ	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา

คณะกรรมการ

1. นายปราโมทย์ ขจรภัย	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1 ช่วยราชการสำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา
2. นางสาวพรพรรณ อินทรประเสริฐ	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเฉลิมพระเกียรติ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1
3. นายปฏิล เปรมปรีดี	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1
4. นายเฉลิมพล เสงฆ์พันธ์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร เขต 1
5. ว่าที่พันตรีไพโรจน์ เอมวัฒน์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2
6. นายช่อฉัตร ไชยสมนึก	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2
7. นายบรรทัด วรกิจพิเศษ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1
8. นายจิรวุฒิ รักพ่วง	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 1
9. นายอุดม แคนระโทก	โรงเรียนสุนทรวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1
10. ว่าที่ร้อยตรีวัชรสันต์ อินธิสาร	โรงเรียนสายปัญญา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 1

11. นายทองใบ นิกอุนจิตร	โรงเรียนบ้านน้ำผึ้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุทธดิตถ์ เขต 1
12. นางมะลิ วสียงกูร	โรงเรียนวัดพลับพลายชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
13. นางบุษรา อ่อนคง	โรงเรียนอนุบาลขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากองขอนแก่น เขต 1
14. นางวาริ นิยมธรรม	โรงเรียนอนุบาลศรีวัฒนาวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2
15. นายอานภาพ บุญชัย	โรงเรียนอนุบาลสกลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1
16. นางนิจวดี เจริญเกียรติบวร	นักวิชาการศึกษำำนานุกรพิเศษ สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา
17. นางสาวรณัฐ รุ่งเรืองเจริญกุล	นักวิชาการศึกษำำนานุกร สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา
18. นางสาวมาลี กิตติอุดมเดช	นักวิชาการศึกษำำนานุกร สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา
19. นายลออ เพิ่มสมบัติ	ข้าราชการบำนาญ กระทรวงศึกษาธิการ
20. นางรัชนี นาคนคร	ข้าราชการบำนาญ กระทรวงศึกษาธิการ
21. นายคธาธร งามมุง	ข้าราชการบำนาญ กระทรวงศึกษาธิการ
22. นายประดิษฐ์ เดชบุญ	ข้าราชการบำนาญ กระทรวงศึกษาธิการ
23. นางนราวัลย์ กาญจนะประโชติ	ข้าราชการบำนาญ กระทรวงศึกษาธิการ
24. นางสาวพิไลลักษณ์ จำเมือง	ข้าราชการบำนาญ กระทรวงศึกษาธิการ

ปก/รูปเล่ม/ภาพประกอบ

1. นายประมุข ปุณฺสีริ	รองผู้อำนวยการโรงเรียนวัดแสนตอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2
2. นายดุสิต จันท์ศรี	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1
3. นายทน เสดกั้น	ข้าราชการบำนาญ กระทรวงศึกษาธิการ

บันทึกอักษร

1. นางสาวสายพิน สุณีย์จัน
2. นายยุทธจักร สุโสภา

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา

เลขานุการ

1. นายปราโมทย์ ขจรภัย
2. นางนิจวดี เจริญเกียรติบวร
3. นางสาววรรณุช รุ่งเรืองเจริญกุล

ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

ช่วยราชการสำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา

นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา

นักวิชาการศึกษาชำนาญการ

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา

**“ ยุทธวิธีช่วยคิด
คณิตศาสตร์ ”**

**โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สู่สากล
ณัฐมรริษาและพัฒนากองการแห่งการเรียนรู้**

เอกสาร สบค. ที่ 14/2552